PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA DO DEPARTAMENTO DE MÚSICA

I.E.S.P. de AMES, Curso 2021-2022

Sonia M. RohrerSobrino
Xoán-Xil López Rodríguez (Xefe de Departamento)

ÍNDICE Páxina

1. INTRODUCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN 3
2. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE 5
3. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS 7
4. CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN, A CUALIFICACIÓN E A PROMOCIÓN DO ALUMNADO 8
5. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE 12
6. ORGANIZACIÓN DAS ACTIVIDADES DE SEGUIMENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES 13
7. ORGANIZACIÓN DE PROCEDEMENTOS QUE PERMITAN AO ALUMNADO ACREDITAR OS COÑECEMENTOS NECESARIOS EN DETERMINADAS MATERIAS, NO CASO DO BACHARELATO 13
8. DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS INDIVIDUAIS OU COLECTIVAS QUE SE POIDAN ADOPTAR COMO CONSECUENCIA DOS SEUS RESULTADOS 13
9. PROGRAMACIÓNS ESPECÍFICAS 14
    - 9.1. SEGUNDO CURSO: MÚSICA 14
    - 9.2. TERCEIRO CURSO: MÚSICA 25
    - 9.3. CUARTO CURSO: MÚSICA 33
    - 9.4. SEGUNDO DE BACHARELATO: HISTORIA DA MÚSICA E DA DANZA 44
    - 9.5. PRIMEIRO CURSO: OBRADOIRO MUSICAL 52
    - 9.6. SEGUNDO CURSO: CANTO CORAL E TÉCNICA VOCAL 62
10. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE 70
11. CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS 71
12. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES 73
13. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS 74
14. ACTIVIDADES TICS 77
15. PLAN LECTOR 80
16. EDUCACIÓN EN VALORES 82
17. CONTRIBUCIÓN Ó PLAN DE CONVIVENCIA 82
18. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS E PROCESOS DE MELLORA 82
19. PREVISIÓN DO DESENVOLVEMENTO DA PROGRAMACIÓN NOS ESCENARIOS DE ACTIVIDADE SEMIPRESENCIAL E/OU NON PRESENCIAL 84
20. CONCRECIÓN DAS APRENDIZAXES IMPRESCINDIBLES NON ADQUIRIDAS NO CURSO ANTERIOR E LIÑAS XERAIS DO PLAN DE REFORZO E RECUPERACIÓN DAS APRENDIZAXES IMPRESCIDIBLES NON ADQUIRIDAS O CURSO PASADO. MEDIDAS METODOLÓXICAS E ORGANIZATIVAS 86

1) INTRODUCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

A Resolución do 29 de maio de 2019, da Dirección Xeral de Educación,Formación Profesional e Innovación Educativa, pola que se ditan instrucións para o desenvolvemento, no curso académico 2021/2022, do currículo establecido no Decreto 86/2015, do 25 de xuño, da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato nos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia, define a programación didáctica como o instrumento de planificación curricular específico e necesario para desenvolver o proceso de ensino e aprendizaxe do alumnado de maneira coordinada entre o profesorado integrante do departamento.

A presente programación didáctica constitúe o instrumento de planificación curricular do profesorado do Departamento de Música do IESP de Ames para o curso 2021 – 2022.

O IESP de Ames está sito na Rúa Peregrina s/n, en Bertamiráns, no Concello de Ames. O Centro ten os seguintes niveis e grupos:

. Sete primeiros da E.S.O.
· Sete segundos da E.S.O.
· Seis terceiros da E.S.O.
· Cinco cuartos da E.S.O.
· Cinco primeiros de Bacharelato.
· Catro segundos de Bacharelato.
. 1º FP Básica
. 2º FP Básica

Ames é un concello da provincia da Coruña, pertencente á comarca de Santiago. Limita ao norte co Concello de Val do Dubra; ao oeste cos concellos da Baña e Brión; ao sur con Brión e Teo; e ao leste co Concello de Santiago de Compostela.

O Concello de Ames ten unha extensión de 94 km2, e a súa poboación (31.858 habitantes segundo o Censo de 2018, dos cales 15.278 son homes e 16.580 son mulleres) repártese entre 116 entidades de poboación e 11 parroquias. Os dous principais núcleos de poboación son Bertamiráns e O Milladoiro.

Nas últimas décadas, Ames foi un dos concellos galegos que máis medrou. Segundo os datos que figuran no Instituto Nacional de Estadística (INE) no ano 2000 o Concello de Ames dispoñía de 16.549 habitantes, polo que practicamente dobrou a súa poboación ó longo dos últimos 20 anos. Trátase dun concello urbano ou semi-urbano, que concentra a maior parte da súa poboación nos núcleos de Milladoiro e Bertamiráns. Nestes núcleos é onde se concentración a maior parte do tecido empresarial e comercial do municipio, mentres que na zona rural existen diferentes explotacións bovinas e gandeiras.

A oferta educativa municipal de Ames contempla dúas escolas infantís (O Bosque e a Madalena); dúas

escolas unitarias (A Igrexa e Covas); unha escola de educación infantil (EEI Milladoiro); tres centros educativos de infantil e primaria (CEIP Barouta, CEIP Agro do Muíño e CEIP A Maía); un centro educativo de primaria (CEP Ventín) e dous institutos de ensino secundario (IESP de Ames e o IES de Milladoiro.)

Por outra banda, tamén existe unha Escola Municipal de Música, dependente da Concellería de Cultura do Concello.

O Departamento de Música do IESP de Ames está formado no presente curso 2021-2022 por:

Sonia M. Rohrer Sobrino -xefa de departamento-, que imparte clase de Música ós grupos de 2ºD, 2ªE, 3ºC, 3ºD, 3ºE e 3ºF da ESO, a optativa de Música en 4º da ESO, e a Historia da Música e da Danza en 2º Bacharelato.

Xoán-Xil López Rodríguez, que imparte a optativa de Obradoiro de música (en inglés) en 1ºB, 1ºB e 1ºF da ESO e Música en 2ºA, 2ºB, 2ºC, 2ºF, 2ºG, 3ºA e 3ºB da ESO.

No presente curso o Departamento ten ó seu cargo 3 grupos de 1º da ESO (Obradoiro de música), 7 grupos de 2º da ESO (Música), 6 de 3º da ESO (Música), 1 de 4º da ESO (Música), e 1 de 2º de Bacharelato (Historia da música e da danza).

En canto aos alumnos, o seu número por aula é moi variable. O nivel socio-cultural dos mesmos tamén é moi variable xa que parte dos alumnos proceden do rural, outra parte da xente que traballa en Santiago e se despraza cada día e, finalmente, hai un número pequeno pero cada vez mais numeroso de nenos que veñen doutros países.

En canto o nivel de coñecemento da materia tamén hai moita variabilidade. Algúns non deron música en primaria mentres que os outros sí, aínda que ó non ter a materia de Música obrigatoria en primeiro da ESO fóronse esquecendo do que tiñan aprendido. En terceiro e cuarto da ESO o nivel sube, pois a materia non é nova ao ser obrigatoria en segundo. Por último, salientar que o alumnado procedente do estranxeiro moitas veces tiñan plans de estudos que non contiñan a nosa materia ou que estaba prantexada doutro xeito.

2) CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

A música, como ben cultural e como linguaxe e medio de comunicación non verbal, constitúe un elemento con gran valor na vida das persoas; ademais, favorece o seu desenvolvemento integral, intervén na súa formación emocional e intelectual, a través do coñecemento do feito musical como manifestación cultural e histórica, e contribúe ao afianzamento dunha postura aberta, reflexiva e crítica no alumnado.

Na actualidade, a música constitúe un dos principais referentes de identificación da mocidade. Co desenvolvemento tecnolóxico multiplicáronse as canles de acceso ás cada vez máis numerosas fontes de cultura musical, así como aos seus diversos xeitos de creación e interpretación, a través de vehículos que forman parte da súa vida cotiá, como internet, os dispositivos móbiles, os reprodutores de son e os videoxogos. Ademais, fomenta o desenvolvemento da percepción, a sensibilidade estética, a expresión creativa e a reflexión crítica.

A materia de Música contribúe ao desenvolvemento de valores como o esforzo, a constancia, a disciplina, a toma de decisións, a autonomía, o compromiso, a asunción de responsabilidades e o espírito emprendedor, innovador e crítico, que contribúen ao desenvolvemento integral da persoa. A práctica musical mellora a memoria, a concentración, a atención, a psicomotricidade, o control das emocións, a autoestima, as habilidades para enfrontarse a un público ou a capacidade para traballar en grupo. A música potencia o desenvolvemento de capacidades como a comunicación oral e escrita, o pensamento matemático ou o coñecemento tecnolóxico e científico, que axudan á adquisición das competencias, ademais de procurar un ensino integral e axudar na maduración do alumnado novo.

Transcendendo estes valores estéticos, propios da competencia de conciencia e expresións culturais, o alumnado aprenderá actitudes de cooperación e traballo en equipo ao formar parte de diversas agrupacións nas que cadaquén asumirá diferentes papeis para poder interpretar música en conxunto. Por outra parte, é interesante fomentar actitudes emprendedoras que acheguen o alumnado ás diferentes profesións no ámbito musical e non musical.

Esta materia fomenta as actividades colaborativas ao integrar os/as estudantes nun grupo, fomentando o intercambio de ideas, o respecto entre iguais, a integración, a creatividade, o coñecemento doutros contextos e o desenvolvemento da intelixencia emocional.

O estudo desta materia parte dos coñecementos previos adquiridos polo alumnado na educación primaria e do seu desenvolvemento evolutivo, afondando con elementos que, dado o seu nivel de abstracción, deben abordarse neste momento de desenvolvemento do alumnado.

Entre outros, é obxectivo desta materia dotar os alumnos e as alumnas dun vocabulario que permita a descrición de fenómenos musicais, unha comprensión da linguaxe musical como medio de expresión artística, unha sensibilidade cara á expresión musical e o entendemento da música como un fenómeno

imbricado na historia e na sociedade. Tamén se lle outorga un papel importante á análise das obras musicais, entendendo que se pode levar a cabo en distintos niveis de profundidade.

Xa como remate, vese necesario resaltar a importancia do uso dunha metodoloxía adecuada a este enfoque curricular, que posibilite que o alumnado sexa protagonista da súa propia aprendizaxe, traballando de xeito colaborativo, onde a práctica e a vivencia do feito musical sexa real e relevante para o alumnado, para a comunidade educativa e para o contorno social.

As competencias clave do currículo recollidas no art. 3 do Decreto 86/2015 son as seguintes:
Comunicación lingüística (CCL).
Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT).
Competencia dixital (CD).
Aprender a aprender (CAA).
Competencias sociais e cívicas (CSC).
Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE).
Conciencia e expresións culturais (CCEC).

A relación dos estándares de aprendizaxe avaliables que forman parte dos perfís competenciais recóllese no apartado 9 desta programación.

3) MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

O departamento propón o uso dos libros da editorial McGrawHill para 3º da ESO, e da editorial Teide para 2º e 4º da ESO aínda que non é obrigatorio e todolos grupos.

Ademais, utilizaranse os libros de exercicios de Galinova como material para o traballo cos alumnos pendentes de 2º e 3º da ESO ou como reforzo educativo.

Este ano ademáis o departamento prticipa no proxecto Edisgal de libros e recursos dixitais que se utilizarán en 1º da ESO na materia de Obradoiro de Música.

O Departamento dispoñía de dúas Aulas de Música, unha colección de instrumentos Orff, dúas guitarras, varias frautas, dous pianos eléctricos, dous equipos de son, unha colección de cds de Historia da Música, unha colección de DVDs, libros relacionados coa materia, unha pizarra dixital nunha das aulas, e un cañón na outra aula. Esta dotación consideramos que é moi insuficiente para o número de alumnos que temos no Centro e as necesidades dos contidos da nosa materia. De feito unha das Aulas de Música nunca recibiu dotación de instrumentos Orff.

Neste curso non se van poder utilizar as dúas Aulas de Música, xa que a Dirección do Centro decidiu utiliza-las coma aulas para dous grupos completos pola situación excepcional por mor do Covid-19. Dende o Departamento consideramos que pedagoxicamente esta medida dificulta o proceso de ensino-aprendizaxe da nosa materia.

Como apoio estase a utilizar a Aula Virtual baseada no sistema Moodle para favorecer a aprendizaxe, a adquisición de coñecementos e dinamizar o traballo en grupo e fora da aula.

4) CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN, A CUALIFICACIÓN E A PROMOCIÓN DO ALUMNADO

O Departamento de Música utiliza os seguintes instrumentos de avaliación: probas escritas, probas orais, traballos individuais ou en grupo e control do traballo na aula mediante a observación directa. No desglose das distintas materias do apartado 9 desta programación relaciónanse os estándares de aprendizaxe cos seus respectivos procedementos e instrumentos de avaliación, así como o grao mínimo de consecución esixible para cada estándar.

Criterios de avaliación

A cuantificación dos diferentes graos de consecución acadados por parte dos alumnos nas distintas materias do departamento de Música seguirá os seguintes criterios para cada un dos instrumentos de avaliación:

PROBA ESCRITA

Realizarase polo menos unha proba escrita en cada avaliación.
Serán puntuadas de 1 a 10 puntos, considerándose superadas coa obtención de 4,5 puntos.
En caso de que unha proba non se supere o alumno terá a opción de facer unha proba de recuperación, onde a nota máxima será de 6 puntos.
Se algún alumno non acude á proba escrita obrigatoria, deberá aportar xustificante médico para que se lle repita a proba.

Se non se puidese realizar esta proba escrita, a proba oral pasará a sumar tamén a súa porcentaxe.
Se algún alumno copiara no exame escrito, suspenderá neste apartado da avaliación cun cero (salvo criterio diferente do profesor).

PROBA ORAL

Realizarase naquelas materias onde existan contidos prácticos asociados á interpretación musical.
Serán puntuadas de 1 a 10 puntos.
A desagregación e cuantificación dos elementos valorados é a seguinte:

	1-2 PUNTOS	3-4 PUNTOS	5-6 PUNTOS	7-8 PUNTOS	9-10 PUNTOS
Proba oral de expresión instrumental ou vocal	Non quere realizar a proba (1) ou non é capaz de interpretar ningunha peza das	Interpreta algunha peza proposta pero amosa unha incorrecta execución.	Interpreta as pezas propostas cometendo erros, pero a peza é recoñecible.	Interpreta as pezas propostas cometendo algún erro puntual.	Interpreta as pezas propostas correctamente amosando sentido musical.

	propostas (2).				

Esta proba oral poderá realizarse presencialmente no propio Centro ou por medio dunha gravación enviada por Aula Virtual, a criterio do profesor.

Se non se puidese realizar esta proba oral, a proba escrita pasará a sumar tamén a súa porcentaxe.

CONTROL DO TRABALLO NA AULA

A observación da actitude e o traballo do alumno por parte do profesor/a formará parte da nota final de tódalas materias do departamento.
A actitude e o traballo na clase serán puntuados conxuntamente en cada avaliación de 1 a 10 puntos.

Valoraranse os seguintes elementos:
Participar e amosar interese nas clases: Ata 4 puntos.
Respostas e exercicios realizados nas clases: Ata 2 puntos.
Respectar as audicións e as interpretacións dos compañeiros e do profesor/a: Ata 2 puntos.
Acudir a clase habitualmente co material necesario: Ata 2 puntos.

TRABALLOS INDIVIDUAIS E EN GRUPO

Nas distintas avaliacións poderanse propor traballos individuais ou en grupo, que poderán ser obrigatorios ou optativos.
Os distintos traballos serán cualificados entre 1 e 10 puntos.
En tódolos traballos valoraranse os seguintes elementos:
Calidade dos contidos: Ata 4 puntos.
Redacción e capacidade de expresión: Ata 4 puntos.
Presentación e ortografía: Ata 2 puntos.

Criterios de cualificación

A cualificación do alumno/a en cada avaliación deberá calcularse a partir das puntuacións obtidas mediante os distintos instrumentos de avaliación segundo os seguintes criterios para cada materia:

MÚSICA (2º ESO, 3º ESO, 4º ESO)

INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN	PONDERACIÓN
Proba escrita	70%
Proba oral	20%
Observación na aula	10%

Os traballos individuais e en grupo propostos sumarán á nota obtida mediante a ponderación anterior entre 0 e 1 punto. A nota final non poderá superar a puntuación de 10.

LINGUAXE E PRÁCTICA MUSICAL (1º BACHARELATO)

INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN	PONDERACIÓN
Proba escrita	50%
Proba oral	40%
Observación na aula	10%

Os traballos individuais e en grupo propostos sumarán á nota obtida mediante a ponderación anterior entre 0 e 1 punto. A nota final non poderá superar a puntuación de 10.

HISTORIA DA MÚSICA E DA DANZA (2º BACHARELATO)

INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN	PONDERACIÓN
Proba escrita	90%
Observación na aula	10%

Os traballos individuais e en grupo propostos sumarán á nota obtida mediante a ponderación anterior entre 0 e 1 punto. A nota final non poderá superar a puntuación de 10.

OBRADOIRO MUSICAL (1º ESO)

INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN	PONDERACIÓN
Proba escrita	30%
Proba oral	60%
Observación na aula	10%

Os traballos individuais e en grupo propostos sumarán á nota obtida mediante a ponderación anterior entre 0 e 1 punto. A nota final non poderá superar a puntuación de 10.

CANTO CORAL (2º ESO)

INSTRUMENTO DE AVALIACIÓN	PONDERACIÓN
Proba escrita	30%
Proba oral	60%
Observación na aula	10%

Os traballos individuais e en grupo propostos sumarán á nota obtida mediante a ponderación anterior entre 0 e 1 punto. A nota final non poderá superar a puntuación de 10.

Criterios de promoción

A nota da avaliación ordinaria da materia será a media aritmética das cualificacións acadadas nas tres avaliacións seguindo o seguinte criterio de redondeo:

1 cando obteña menos de 1,5
2 cando obteña entre 1,5 e 2,5
3 cando obteña entre 2,5 e 3,5
4 cando obteña entre 3,5 e 4,5
5 cando obteña entre 4,5 e 5,5
6 cando obteña entre 5,5 e 6,5
7 cando obteña entre 6,5 e 7,5
8 cando obteña entre 7,5 e 8,5
9 cando obteña entre 8,5 e 9,5
10 cando obteña entre 9,5 e 10

5) INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE

O Departamento, en colaboración coa Xefatura de Estudios e o Departamento de Orientación, reunirase periodicamente para discutir e reflexiona-los resultados obtidos, a adecuación da metodoloxía empregada e suxeriranse posibles melloras e, se fose necesaria, prantexarase a posibilidade dun plan de modificación.

A medición dos resultados obtidos permitirá implementar distintas adaptacións da práctica docente e recolleranse posibles cuestións a mellorar na programación para cursos futuros. Para medir os resultados utilizaranse os seguintes indicadores de logro, mediante un cuestionario de autoavaliación da práctica docente que polo menos será cumprimentado por cada materia a final de curso:

INDICADORES DE LOGRO

Indicadores de logro do proceso de ensino-aprendizaxe (1-grao mínimo 4-grao máximo)

	Escala			
	1	2	3	4
1. O nivel de dificultad efoi adecuado ás características do alumnado.				
2. Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreceu a aprendizaxe.				
3. Conseguiuse motivar para lograr a actividade intelectual e física do alumnado.				
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.				
5. Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado.				
6. Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.				
7. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
8. Adoptáronse as medidas organizativas adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
9. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.				
10. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.				
11. Dáse un peso real á observación do traballo na aula.				
12. Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo.				

Indicadores de logro da práctica docente(1-grao mínimo 4-grao máximo)

	Escala			
	1	2	3	4
1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.				
2. Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.				
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.				
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.				
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.				
6. Combínase o traballo individual e en equipo.				
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.				
8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.				
9. Incorpóranse as TIC aos procesos de ensino – aprendizaxe.				
10. Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.				
11. Ofrécense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos, etc.				

12. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección das probas, traballos, etc.				
13. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.				
14. Grao de implicación do profesorado nas funcións de titoría e orientación.				
15. Adecuación, logo da súa aplicación, das ACS propostas e aprobadas.				
16. As medidas de apoio, reforzo, etc. están claramente vinculadas aos estándares.				
17. Avalíase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación…				

6) ORGANIZACIÓN DAS ACTIVIDADES DE SEGUIMENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES

Para os alumnos de 3º da ESO o aprobado na 1ª e 2ª avaliacións do curso actual conlevará o aprobado da parte práctica do curso anterior, debendo presentar na 3ª avaliación un traballo teórico. Se non é este o caso, deberá realizar no mes de maio unha proba final.

Os alumnos de 4º ESO deberán realizar un traballo e unha serie de exercicios en cada unha das dúas primeiras avaliacións. Se o traballo é satisfactorio estarían aprobados, pero se non, deberán realizar no mes de maio unha proba final.

Este curso non temos alumnos con materias pendentes.

7) ORGANIZACIÓN DE PROCEDEMENTOS QUE PERMITAN AO ALUMNADO ACREDITAR OS COÑECEMENTOS NECESARIOS EN DETERMINADAS MATERIAS, NO CASO DO BACHARELATO

Consideramos que, para a elección das materias optativas do Departamento, non é necesario acreditar coñecementos previos, podéndose elixir unha optativa dun curso superior sen ter cursada a do curso inferior (salvo no caso dos dous cursos nos que a materia é obrigatoria), por incorporar temarios diferentes e non necesariamente coñecementos acumulativos

8) DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS INDIVIDUAIS OU COLECTIVAS QUE SE POIDAN ADOPTAR COMO CONSECUENCIA DOS SEUS RESULTADOS

A avaliación inicial realizarase mediante cuestionarios, comentarios e probas que poderán ser: escritas, orais e de interpretación musical.

A partir dos resultados obtidos existe a posibilidade de impartir un tema de repaso dos contidos mínimos dos cursos anteriores.

9) PROGRAMACIÓNS ESPECÍFICAS

9.1. SEGUNDO CURSO: MÚSICA

9.1.1. OBXECTIVOS

A materia de Música no 2º curso da educación secundaria obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e nas alumnas as capacidades que lles permitan:

Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.

Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.

Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.

Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.

Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.

Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.

Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos

e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.

Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.

Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.

Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.

9.1.2 CONTIDOS

Bloque 1. Interpretación e creación

B1.1. Parámetros do son. Elementos básicos da linguaxe musical

B1.2. Características da voz e da palabra como medios de expresión musical. Habilidades técnicas e interpretativas, exploración e descuberta das posibilidades da voz como medio de expresión musical.

B1.3. Instrumentos e corpo como medios de expresión musical: características xenéricas e formais.

B1.4. Agrupacións vocais e instrumentais na música de diferentes xéneros, estilos e culturas. Interpretación individual e en grupo.

B1.5. Práctica da relaxación, a respiración, a articulación, a resonancia e a entoación.

B1.6. Fomento da sensibilidade estética, desenvolvida a través da comprensión e a interiorización da música.

B1.7. Grafías e outras formas de notación musical, convencionais e propias, empregadas como expresión musical.

B1.8. Exploración das posibilidades de diversas fontes sonoras e práctica de habilidades técnicas para a interpretación.

B1.9. Experimentación e práctica das técnicas do movemento e da danza, expresión dos contidos musicais a través do corpo e do movemento, e a interpretación dun repertorio variado de danzas.

B1.10. Práctica das pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao/á director/a e aos/ás demais intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto.

B1.11. Aceptación e cumprimento das normas que rexen a interpretación en grupo e a achega das ideas

musicais que contribúan ao perfeccionamento da tarefa común.
B1.12. Aceptación e predisposición para mellorar as capacidades técnicas e interpretativas propias, e respecto ante outras formas de expresión.
B1.13. Improvisación, elaboración de arranxos e composición como recursos para a creación musical en todas as súas vertentes; elaboración de arranxos de cancións e pezas instrumentais, con acompañamentos sinxelos e selección de distintos tipos de organización musical.
B1.14. Composición individual ou en grupo de cancións e pezas instrumentais para distintas agrupacións, a partir da combinación de elementos e recursos presentados no contexto das actividades que se realizan na aula.
B1.15. Práctica de pezas musicais aprendidas a través da memorización e da lectura de partituras.
B1.16. Sonorización de representacións dramáticas, actividades de expresión corporal, e danza e imaxes fixas e en movemento na realización de producións audiovisuais.

Bloque 2. Escoita
B2.1. Utilización dos recursos necesarios para a comprensión da música escoitada.
B2.2. Identificación dos elementos da música e das súas características na audición e na análise de obras musicais.
B2.3. Clasificación e discriminación auditiva dos tipos de voces e instrumentos, e das agrupacións vocais e instrumentais.
B2.4. Elementos que interveñen na construción dunha obra musical: melodía, ritmo, harmonía, timbre, textura, forma, tempo, dinámica, etc.
B2.5. Interese por desenvolver hábitos positivos e de respecto ás demais persoas durante a escoita.
B2.6. Audición, análise elemental e apreciación crítica de obras vocais e instrumentais de distintos estilos, xéneros, tendencias e culturas musicais, incluíndo as interpretacións e composicións realizadas na aula. Investigación de músicas de distintas características para ampliar as propias preferencias musicais.
B2.7. Sensibilización e actitude crítica ante o consumo indiscriminado de música e a contaminación sonora.

Bloque 3. Contextos musicais e culturais
B3.1. A música ao servizo doutras linguaxes: corporal, teatral, cinematográfica, radiofónica ou publicitaria.
B3.2. Análise da música empregada en diferentes tipos de espectáculos e producións audiovisuais.
B3.3. Pluralidade de estilos na música actual: características culturais, artísticas e formais.
B3.4. Emprego e coñecemento dos recursos necesarios para a conservación e a difusión das creacións musicais propias e alleas.
B3.5. Utilización de diversas fontes de información para indagar sobre instrumentos, compositores/as, concertos e producións musicais en vivo e gravadas, tanto do patrimonio galego como da música occidental en xeral e doutras culturas.
B3.6. Recollida de información, valoración e exposición do feito musical e as súas opinións.
B3.7. Música actual: novas tendencias; concertos en directo.

Bloque 4. Música e tecnoloxías

B4.1. Utilización de dispositivos electrónicos, recursos da internet e software musical de distintas características para o adestramento auditivo, a escoita, a interpretación e a creación musical.

B4.2. Aplicación de técnicas de gravación analóxica e dixital, para rexistrar as creacións propias, as interpretacións realizadas no contexto da aula e outras mensaxes musicais.

B4.3. Utilización das tecnoloxías da información nos procesos de creación musical.

B4.4. Coñecemento e emprego das tecnoloxías da información na interpretación e gravación de pezas musicais.

B4.5. Emprego e coñecemento dos recursos necesarios para a conservación e a difusión das creacións musicais propias e alleas.

B4.6. O son e a música nos medios audiovisuais e nas tecnoloxías da información e da comunicación. Valoración dos recursos tecnolóxicos como instrumentos para o coñecemento da música e a satisfacción con ela.

9.1.3. ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

LENDA DAS COMPETENCIAS CLAVE (Decreto 86/2015):

CCL – Competencia en Comunicación Lingüística.
CMCCT – Competencia Matemática e Competencias básicas en Ciencia e Tecnoloxía.
CD – Competencia Dixital
CAA – Competencia en Aprender a Aprender.
CSC – Competencias Sociais e Cívicas.
CSIEE – Competencias en el Sentido de Iniciativa e Espírito Emprendedor.
CCEC – Competencias en Conciencia e Expresións Culturais.

LENDA DOS INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN:

PE – Proba escrita
PO – Proba oral
TI – Traballo individual
TG – Traballo de grupo
CC – Caderno de clase
RU – Rúbrica
OA – Observación na aula

Música. 2º de ESO					
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
Bloque 1. Interpretación e creación					
▪ B1.1. Recoñecer os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, utilizando unha linguaxe técnica apropiada e aplicándoos a través da	▪ MUB1.1.1. Recoñece os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, utilizando unha	▪ CCEC ▪ CCL	▪ *1ª Avaliación* ▪ *Afianzamento: 2ª e 3ª*	*Coñece a linguaxe que califica os parámetros do son, pero aplica de forma guiada a linguaxe técnica básica.*	▪ *PE*

Música. 2º de ESO					
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
lectura ou a audición e a interpretación de pequenas obras ou fragmentos musicais.	linguaxe técnica apropiada.				
	▪ MUB1.1.2. Recoñece e aplica os ritmos e os compases a través da lectura ou a audición de pequenas obras ou fragmentos musicais.	▪ CMCCT ▪ CCEC	▪ *1ª Avaliación* ▪ *Afianzamento: 2ª e 3ª*	*Sigue e lee partituras de audicións sencillas de maneira pouco autónoma.*	▪ *PE* ▪ *PO* ▪ *OA*
	▪ MUB1.1.3. Identifica e transcribe ditados de patróns rítmicos e melódicos con formulacións sinxelas en estruturas binarias, ternarias e cuaternarias.	▪ CMCCT ▪ CCEC	▪ *2ª Avaliación*	*Recoñece e selecciona os patróns rítmicos a partir de opcións dadas*	▪ *PE* ▪ *OA*
▪ B1.2. Distinguir e utilizar os elementos da representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; clave de sol e de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a intensidade e matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).	▪ MUB1.2.1. Distingue e emprega os elementos que se utilizan na representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; clave de sol e de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a intensidade e matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).	▪ CCEC	▪ *1ª Avaliación* ▪ *Afianzamento: 2ª e 3ª*	*Recoñece con axuda os elementos de representación musical.* *Faino mellor no ritmo que nas melodías.* *Recoñece os signos de intensidade e sabe cales son as indicacións de movemento.*	▪ *PE* ▪ *PO* ▪ *OA*
▪ B1.3. Improvisar e interpretar estruturas musicais elementais construídas sobre os modos e as escalas máis sinxelas e os ritmos máis comúns.	▪ MUB1.3.1. Improvisa e interpreta estruturas musicais elementais construídas sobre os modos e as escalas máis sinxelas e os ritmos máis comúns.	▪ CAA ▪ CCEC	▪ *2ª Avaliación* ▪ *Afianzamento: 3ª*	*Interpreta a 1ª voz de pezas musicais sinxelas e improvisa de forma pouco reflexiva e sen precisión na pulsación.*	▪ *PO* ▪ *OA*
	▪ MUB1.3.2. Utiliza os elementos e os	▪ CAA	▪ *3ª Avaliación*	*Compón e confecciona arranxos e coreografías en*	▪ *PO*

Música. 2º de ESO					
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
	recursos adquiridos para elaborar arranxos e crear cancións, pezas instrumentais e coreografías.	▪ CCEC		*grupo.*	▪ *OA*
▪ B1.4. Amosar interese polo desenvolvemento das capacidades e as habilidades técnicas como medio para as actividades de interpretación, aceptando e cumprindo as normas que rexen a interpretación en grupo e achegando ideas musicais que contribúan ao perfeccionamento da tarefa común.	▪ MUB1.4.1. Amosa interese polo coñecemento e a aplicación de técnicas e as normas do coidado da voz, o corpo e os instrumentos.	▪ CAA ▪ CCEC	▪ *1ª Avaliación* ▪ *Afianzamento: 2ª e 3ª*	*Mostra motivación e interese seguindo con atención as explicacións*	▪ *OA*
	▪ MUB1.4.2. Canta pezas vocais propostas aplicando técnicas que permitan unha correcta emisión da voz.	▪ CCEC	▪ *3ª Avaliación*	*Participa e esforzase na realización de exercicios sinxelos*	▪ *PO* ▪ *OA*
	▪ MUB1.4.3. Practica a relaxación, a respiración, a articulación, a resonancia e a entoación.	▪ CCEC	▪ *1ª Avaliación* ▪ *Afianzamento: 2ª e 3ª*	*Canta de forma pouco reflexiva.*	▪ *PO* ▪ *OA*
	▪ MUB1.4.4. Adquire e aplica as habilidades técnicas e interpretativas necesarias nas actividades de interpretación adecuadas ao nivel.	▪ CCEC	▪ *1ª, 2ª e 3ª Avaliacións*	*Integra lentamente as habilidades técnicas necesitando de guía nos primeiros estadios de aprendizaxe de cada obra.*	▪ *PO*
	▪ MUB1.4.5. Coñece e pon en práctica as técnicas de control de emocións á hora de mellorar os seus resultados na exposición ante un público.	▪ CAA ▪ CCEC	▪ *1ª Avaliación* ▪ *Afianzamento: 2ª e 3ª*	*Mostra intranquilidade e concentración irregular.*	▪ *PO*
▪ B1.5. Amosar interese polas actividades de composición e improvisación, e respecto polas creacións dos seus	▪ MUB1.5.1. Realiza improvisacións e composicións partindo de pautas previamente	▪ CAA ▪ CCEC	▪ *3ª Avaliación*	*Improvisa e compón coa axuda do grupo.*	▪ *OA*

Música. 2º de ESO					
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
compañeiros e das súas compañeiras.	establecidas.				
	▪ MUB1.5.2. Amosa unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades, e respecta as capacidades e as formas de expresión dos seus compañeiros e das súas compañeiras.	▪ CSIEE	▪ *1ª Avaliación* ▪ *Afianzamento: 2ª e 3ª*	*É capaz de compoñer, pero cansa cedo. Necesita do apoio do grupo para superarse.* *Cóstalle respetar ós seus compañeiros.*	▪ *OA*
▪ B1.6. Participar activamente e con iniciativa persoal nas actividades de interpretación, asumindo diferentes papeis, intentando concertar a súa acción coa do resto do conxunto, achegando ideas musicais econtribuíndo ao perfeccionamento da tarefa en común.	▪ MUB1.6.1. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas de diferentes xéneros, estilos e culturas, aprendidas por imitación e a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ao nivel.	▪ CCEC	▪ *1ª, 2ª e 3ª Avaliacións*	*Interpreta con dificultade a través da lectura con notación adaptada.* *Canta por imitación ou con partituras moi sinxelas.* *Danza por imitación e con dificultades de pulsación, e para seguir e memorizar coreografías.*	▪ *PO* ▪ *OA*
	▪ MUB1.6.2. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español e galego.	▪ CCEC	▪ *1ª, 2ª e 3ª Avaliacións*	*Interpreta con dificultade a través da lectura con notación adaptada.* *Canta por imitación ou con partituras moi sinxelas.* *Danza por imitación e con dificultades de pulsación, e para seguir e memorizar coreografías.*	▪ *PO* ▪ *OA*
	▪ MUB1.6.3. Amosa apertura e respecto cara ás propostas do profesorado e dos compañeiros e as compañeiras.	▪ CSC	▪ *1ª, 2ª e 3ª Avaliacións*	*Amosa baixa motivación, pero respecta as propostas.*	▪ *OA*
	▪ MUB1.6.4. Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao/á director/a e a outros/as	▪ CSC	▪ *1ª, 2ª e 3ª Avaliacións*	*Interpreta con pouca reflexión, amosa atención dispersa e é pouco crítico.*	▪ *PO* ▪ *OA*

Música. 2º de ESO					
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
	intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto, amosando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo.				
	▪ MUB1.6.5. Participa activamente en agrupacións vocais e instrumentais, colaborando con actitudes de mellora e compromiso e amosando unha actitude aberta e respectuosa.	▪ CSIEE	▪ *1ª, 2ª e 3ª Avaliacións*	*Participa activamente na aula, pero con baixo compromiso no seu traballo autónomo e amosa actitude medianamente respectuosa.*	▪ *OA*
Bloque 2. Escoita					
▪ B2.1. Identificar e describir os instrumentos e as voces, e as súas agrupacións.	▪ MUB2.1.1. Diferencia as sonoridades dos instrumentos da orquestra, así como a súa forma e os diferentes tipos de voces.	▪ CCEC	▪ *1ª Avaliación* ▪ *Afianzamento: 2ª e 3ª*	*Diferencia as familias orquestrais, pero presenta confusión entre os instrumentos e os timbres máis similares.* *Diferencia voces masculinas e femininas.*	▪ *PE* ▪ *OA*
	▪ MUB2.1.2. Diferencia as sonoridades dos instrumentos máis característicos da música popular moderna, do folclore e doutras agrupacións musicais.	▪ CCEC	▪ *1ª Avaliación* ▪ *Afianzamento: 2ª e 3ª*	*Diferencia as agrupacións, pero ten dificultade para memorizar o nome dos instrumentos.*	▪ *PE* ▪ *OA*
▪ B2.2. Seguir distintos tipos de partituras no contexto das actividades musicais da aula como apoio ás tarefas de audición.	▪ MUB2.2.1. Sigue partituras como apoio á audición.	▪ CCEC	▪ *1ª Avaliación* ▪ *Afianzamento: 2ª e 3ª*	*Sigue partituras, pero non as lee. Guíase pola forma da notación rítmica ou pola liña melódica.*	▪ *OA*
▪ B2.3. Valorar o silencio como condición previa para participar nas audicións.	▪ MUB2.3.1. Valora e aplica o silencio como elemento indispensable para a interpretación e a	▪ CSC	▪ *1ª Avaliación* ▪ *Afianzamento: 2ª e 3ª*	*Garda silencio cando é avisado. Valora pouco o silencio por propia iniciativa.*	▪ *OA*

Música. 2º de ESO					
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
	audición.				
▪ B2.4. Identificar e describir, mediante o uso de distintas linguaxes (gráfica, corporal ou verbal), elementos e formas de organización e estruturación musical (ritmo, melodía, textura, timbre, repetición, imitación, variación) dunha obra musical interpretada en vivo ou gravada.	▪ MUB2.4.1. Describe os elementos das obras musicais propostas.	▪ CCL ▪ CCEC	▪ *1ª Avaliación* ▪ *Afianzamento: 2ª e 3ª*	*Necesita guía para recoñecer os elementos das obras.*	▪ *PE* ▪ *OA*
	▪ MUB2.4.2. Utiliza de xeito guiado recursos como apoio á análise musical.	▪ CCEC	▪ *2ª e 3ª Avaliacións*	*Necesita axuda para utilizar o modelo de análise.*	▪ *TI* ▪ *TG*
	▪ MUB2.4.3. Emprega conceptos musicais para comunicar coñecementos, xuízos e opinións musicais de forma oral e escrita, con rigor e claridade.	▪ CCL	▪ *1ª Avaliación* ▪ *Afianzamento: 2ª e 3ª*	*Sabe contestar preguntas sobre conceptos musicais, pero non pode ofrecer un xuízo musical con rigor e claridade.*	▪ *PE* ▪ *TI* ▪ *TG* ▪ *OA*
▪ B2.5. Identificar situacións do ámbito cotián nas que se produce un uso indiscriminado do son, analizar as súas causas e propor solucións.	▪ MUB2.5.1. Toma conciencia da contribuciónda música á calidade da experiencia humana, amosando unha actitude crítica ante o consumo indiscriminado de música.	▪ CSC	▪ *1ª, 2ª e 3ª Avaliacións*	*É consciente da importancia da música para o ser humano, pero só considerando a súa propia experiencia. Cóstalle ser crítico con consumo indiscriminado.*	▪ *OA*
	▪ MUB2.5.2. Elabora traballos de indagación sobre a contaminación acústica.	▪ CSIEE ▪ CD	▪ *3ª Avaliación*	*Elabora traballos concretos sobre datos de contaminación acústica.*	▪ *TI* ▪ *TG*
Bloque 3. Contextos musicais e culturais					
▪ B3.1. Realizar exercicios que reflictan a relación da música con outras disciplinas.	▪ MUB3.1.1. Recoñece, crea e interpreta distintas manifestacións da danza.	▪ CCEC	▪ *3ª Avaliación*	*Diferencia entre danza clásica e moderna.*	▪ *PO* ▪ *OA*
	▪ MUB3.1.2. Distingue as diversas funcións que cumpre a música na nosa sociedade.	▪ CCEC	▪ *1ª, 2ª e 3ª Avaliacións*	*Distingue a música funcional da música composta para o pracer artístico sensorial.*	▪ *PE* ▪ *OA*

Música. 2º de ESO					
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
▪ B3.2. Demostrar interese polas músicas de distintas características, épocas e culturas, e por ampliar e diversificar as propias preferencias musicais, adoptando unha actitude aberta e respectuosa.	▪ MUB3.2.1. Amosa interese por coñecer os xéneros musicais e as súas funcións expresivas, gozando deles como oínte con capacidade selectiva.	▪ CCEC	▪ *1ª, 2ª e 3ª Avaliacións*	*Completa cuestionarios sobre as divisións de xéneros musicais, basicamente os relacionados coa imaxe.*	▪ *TI* ▪ *TG* ▪ *OA*
▪ B3.3. Apreciar a importancia do patrimonio cultural musical español e galego, e comprender o valor de conservalo e transmitilo.	▪ MUB3.3.1. Valora e respecta a importancia do patrimonio musical español e galego	▪ CCEC	▪ *1ª, 2ª e 3ª Avaliacións*	*Coñece os compositores españois e galegos máis relevantes.*	▪ *OA*
	▪ MUB3.3.2. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español e galego.	▪ CCEC	▪ *1ª, 2ª e 3ª Avaliacións*	*Interpreta con dificultade a través da lectura con notación adaptada.* *Canta por imitación ou con partituras moi sinxelas.* *Danza por imitación e con dificultades de pulsación, e para seguir e memorizar coreografías.*	▪ *PO* ▪ *OA*
	▪ MUB3.3.3. Coñece e describe os instrumentos tradicionais españois e galegos.	▪ CCEC	▪ *2ª e 3ª Avaliacións*	*Identifica a familia dos instrumentos tradicionais españois e galegos.*	▪ *PE* ▪ *TI* ▪ *OA*
	▪ MUB3.3.4. Contribúe á conservación, a recuperación e a transmisión do patrimonio musical galego, colaborando na recollida, na gravación e na transcrición de pezas.	▪ CCEC ▪ CSIEE	▪ *3ª Avaliación*	*É consciente da importancia do patrimonio musical galego.*	▪ *TI* ▪ *TG*
▪ B3.4. Valorar a asimilación e o emprego dalgúns conceptos musicais básicos necesarios á hora de emitir xuízos de valor ou "falar de música".	▪ MUB3.4.1. Emprega un vocabulario adecuado para describir percepcións e coñecementos musicais	▪ CCL	▪ *1ª Avaliación* ▪ *Afianzamento: 2ª e 3ª*	*Emprega termos musicais básicos.*	▪ *PE* ▪ *OA*
	▪ MUB3.4.2. Comunica coñecementos,	▪ CCL	▪ *1ª, 2ª e 3ª Avaliacións*	*Elabora pequenos textos sobre aspectos concretos. Emite xuizos con un*	▪ *PE* ▪ *TI*

Música. 2º de ESO					
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
	xuízos e opinións musicais de xeito oral e escrito, con rigor e claridade.			*vocabulario básico.*	▪ *OA*
▪ B3.5. Amosar interese e actitude crítica pola música actual, os musicais, os concertos en vivo e as novas propostas musicais, valorando os seus elementos creativos e innovadores.	▪ MUB3.5.1. Utiliza diversas fontes de información de xeito guiado para indagar sobre novas tendencias, representantes, grupos de música popular, etc., e realiza unha revisión crítica desas producións.	▪ CD	▪ *3ª Avaliación*	*Busca información en internet sobre aspectos concretos.*	▪ *TI* ▪ *TG*
	▪ MUB3.5.2. Interésase por ampliar e diversificar as preferencias musicais propias.	▪ CAA	▪ *1ª, 2ª e 3ª Avaliacións*	*Mostra actitude tolerante e aberta para interpretar e escoitar obras de estilos diferentes do gusto propio.*	▪ *TI* ▪ *OA*
Bloque 4. Música e tecnoloxías					
▪ B4.1. Utilizar recursos tecnolóxicos dispoñibles para gravar e reproducir música.	▪ MUB4.1.1. Coñece algunhas das posibilidades que ofrecen as tecnoloxías e utilízaas como ferramentas para a actividade musical.	▪ CD	▪ *1ª, 2ª e 3ª Avaliacións*	*Utiliza soportes dixitais para escoitar música.* *Coñece algunhas aplicacións para móbil relacionadas coa tecnoloxía do son..*	▪ *TI* ▪ *OA*
	▪ MUB4.1.2. Participa na produción musical demostrando o uso adecuado dos materiais relacionados, os métodos e as tecnoloxías.	▪ CD ▪ CSIEE	▪ *2ª e 3ª Avaliacións*	*Edita música por petición do profesor ou profesora.*	▪ *TI* ▪ *TG* ▪ *OA*
▪ B4.2. Utilizar de xeito funcional os recursos informáticos dispoñibles para a aprendizaxe e a indagación do feito musical.	▪ MUB4.2.1. Utiliza de xeito guiado as fontes e os procedementos apropiados para elaborar traballos sobre temas relacionados co feito musical.	▪ CD	▪ *1ª, 2ª e 3ª Avaliacións*	*É pouco autónomo para o uso das fontes para elaborar traballos, pero acompañado traballa ben.*	▪ *TI* ▪ *TG*

9.2. TERCEIRO CURSO: MÚSICA

9.2.1. OBXECTIVOS

A materia de Música no 3º curso da educación secundaria obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e nas alumnas as capacidades que lles permitan:

Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.

Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.

Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.

Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.

Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.

Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.

Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.

Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas domundo.

Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.

Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.

9.2.2 CONTIDOS

Bloque 1. Interpretación e creación

B1.1. Repaso dos elementos da representación gráfica da música.

B1.2.Textura.

B1.3. Procedementos compositivos e formas de organización musical.

B1.4. Experimentación e práctica das técnicas do movemento e da danza, expresión dos contidos musicais a través do corpo e do movemento, e a interpretación dun repertorio variado de danzas.

B1.5. Práctica da relaxación, a respiración, a articulación, a resonancia e a entoación.

B1.6. Aceptación e cumprimento das normas que rexen a interpretación en grupo e a achega das ideas musicais que contribúan ao perfeccionamento da tarefa común.

B1.7. Aceptación e predisposición para mellorar as capacidades técnicas e interpretativas propias, e respecto ante outras formas deexpresión.

B1.8. Sonorización de representacións dramáticas, actividades de expresión corporal, e danza e imaxes fixas e en movemento na realización de producións audiovisuais.

B1.9. Fomento da sensibilidade estética desenvolvida a través da comprensión e interiorización da música.

B1.10. Composición individual ou en grupo de cancións e pezas instrumentais para distintas agrupacións a partir da combinación de elementos e recursos presentados no contexto das actividades que se realizan na aula.

B1.11. Práctica, creación, memorización e interpretación de pezas musicais en grupo, aprendidas a través da lectura de partituras con diversas formas denotación.

B1.12. Práctica das pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao/ á director/a e a outros/as intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto.

B1.13. Exploración das posibilidades de diversas fontes sonoras e práctica de habilidades técnicas para a interpretación.

Bloque 2. Escoita

B2.1. Clasificación e discriminaciónauditivadostiposdevocese instrumentos e das agrupacións vocais e instrumentais.

B2.2. Utilizacióndosrecursos necesariosparaa comprensión damúsica escoitada.

B2.3. Identificación dos elementos da música e das súas características na audición e na análise de obras musicais.

B2.4. Aplicación de estratexias de atención, audición interior, memoria comprensiva e anticipación durante a interpretación e a creación musical.

B2.5. Audición, análise elemental e apreciación crítica de obras vocais e instrumentais de distintos estilos, xéneros, tendencias e culturas musicais, incluíndo as interpretacións e as composicións realizadas na aula. Interese por coñecer músicas de distintas características e por ampliar as propias preferencias musicais.

B2.6. Música en vivo: concertos e outras manifestacións musicais, da propia cultura musical e de outras. Interese por desenvolver hábitos positivos e de respecto ás demais persoas durante a escoita.

B2.7. Elementos que interveñen na construción dunha obra musical: melodía, ritmo, harmonía, timbre, textura, forma, tempo, dinámica,etc.

B2.8. Valoración da audición como forma de comunicación e como fonte de coñecemento e enriquecemento intercultural.

Bloque 3. Contextos musicais e culturais

B3.1. A música ao servizo doutras linguaxes: corporal, teatral, cinematográfica, radiofónica ou publicitaria.

B3.4. Análise da música empregada en diferentes tipos de espectáculos e producións audiovisuais.

B3.5. Utilización de diversas fontes de información para indagar sobre instrumentos, compositores e compositoras, concertos e producións musicais en vivo e gravadas, tanto do patrimonio galego como da música occidental en xeral e doutras culturas.

B3.6. O son e a música nos medios audiovisuais e nas tecnoloxías da información e da comunicación. Valoración dos recursos tecnolóxicos como instrumentos para o coñecemento da música e a satisfacción con ela.

B3.7. Recoñecemento e localización nas coordenadas espazo-temporais das manifestacións musicais máis significativas do patrimonio musical galego, occidental e doutras culturas.

B3.8. Épocas da historia da música: características principais, autores/as significativos/as, audicións con apoio de partitura e interpretación de pezas ou fragmentos das distintas épocas.

B3.9. Recollida de información, valoración e exposición do feito musical e as súas opinións.

B3.10. Recollida de información, valoración e exposición do feito musical ao longo da historia.

Bloque 4. Música e tecnoloxías

B4.1. Utilización de dispositivos electrónicos, recursos de internet e software musical de distintas características para o adestramento auditivo, a escoita, a interpretación e a creación musical.

B4.2. Aplicación de diferentes técnicas de gravación para rexistrar as creacións propias, as interpretacións

realizadas no contexto da aula e outras mensaxes musicais.
B4.3. Utilización das tecnoloxías da información nos procesos de creación musical.
B4.4. Coñecemento e emprego das tecnoloxías da información na interpretación e na gravación de pezas musicais.
B4.5. Emprego e coñecemento dos recursos necesarios para a conservación e a difusión das creacións musicais propias e alleas.

9.2.3. ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

LENDA DAS COMPETENCIAS CLAVE (Decreto 86/2015)::

CCL – Competencia en Comunicación Lingüística.
CMCCT – Competencia Matemática e Competencias básicas en Ciencia e Tecnoloxía.
CD – Competencia Dixital
CAA – Competencia en Aprender a Aprender.
CSC – Competencias Sociais e Cívicas.
CSIEE – Competencias en el Sentido de Iniciativa e Espírito Emprendedor.
CCEC – Competencias en Conciencia e Expresións Culturais.

LENDA DOS INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN:

PE – Proba escrita
PO – Proba oral
TI – Traballo individual
TG – Traballo de grupo
CC – Caderno de clase
RU – Rúbrica
OA – Observación na aula

Música. 3º de ESO					
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
Bloque 1. Interpretación e creación					
▪ B1.1. Distinguir e utilizar os elementos da representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; notas adicionais, clave de sol e de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a intensidade e matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).	▪ MUB1.1.1. Distingue e emprega os elementos que se utilizan na representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; notas adicionais, clave de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a intensidade e matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).	▪ CCEC	▪ *1ª Avaliación* ▪ *Afianzamento: 2ª e 3ª*	*Recoñece os elementos de representación musical.* *Recoñece os signos de intensidade e sabe cales son as indicacións de movemento.*	▪ PE ▪ PO ▪ OA
▪ B1.2. Analizar e comprender o concepto de textura e recoñecer, a través da audición e a lectura de partituras, os tipos de textura.	▪ MUB1.2.1. Recoñece, comprende e analiza tipos de textura.	▪ CCEC ▪ CAA	▪ *1ª Avaliación* ▪ *Afianzamento: 2ª e 3ª*	*Distingue teóricamente e en audicións sinxelas as texturas básicas*	▪ PE ▪ OA

Música. 3º de ESO					
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
▪ B1.3. Coñecer os principios básicos dos procedementos compositivos e as formas de organización musical.	▪ MUB1.3.1. Comprende e identifica os conceptos e os termos básicos relacionados cos procedementos compositivos e os tipos formais.	▪ CCEC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Distingue procedementos compositivos sinxelos*	▪ PE
▪ B1.4. Amosar interese polo desenvolvemento das capacidades e as habilidades técnicas como medio para as actividades de interpretación, aceptando e cumprindo as normas que rexen a interpretación en grupo, e achegando ideas musicais que contribúan ao perfeccionamento da tarefa común.	▪ MUB1.4.1. Amosa interese polo coñecemento e a aplicación de técnicase normas do coidado da voz, o corpo e os instrumentos.	▪ CAA ▪ CCEC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Mostra motivación e interese seguindo con atención as explicacións*	▪ PO ▪ OA
	▪ MUB1.4.2. Canta pezas vocais propostas aplicando técnicas que permitan unha correcta emisión da voz.	▪ CCEC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Participa e esforzase na realización de exercicios sinxelos*	▪ PO ▪ OA
	▪ MUB1.4.3. Practica a relaxación, a respiración, a articulación, a resonancia e a entoación.	▪ CCEC	▪ *1ª Avaliación* ▪ *Afianzamento: 2ª e 3ª*	*Canta esforzándose na correcta entoación e emisión da voz*	▪ PO ▪ OA
	▪ MUB1.4.4. Adquire e aplica as habilidades técnicas e interpretativas necesarias nas actividades de interpretación adecuadas ao nivel.	▪ CCEC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Integra as habilidades técnicas necesitando de guía nos primeiros estadios de aprendizaxe de cada obra*	▪ PO ▪ OA
	▪ MUB1.4.5. Coñece e pon en práctica as técnicas de control de emocións á hora de mellorar os seus resultados na exposición ante un público.	▪ CCEC ▪ CAA	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Mostra certa concentración e esfórzase minimamente na súa exposición*	▪ OA
▪ B1.5. Amosar interese polas actividades de composición, e improvisación e amosar respecto polas creacións dos seus compañeiros e das súas compañeiras.	▪ MUB1.5.1. Realiza improvisacións e composicións partindo de pautas previamente establecidas.	▪ CAA ▪ CCEC	▪ 3ª Avaliación	*Improvisa e compón coa axuda do grupo.*	▪ TG ▪ OA
	▪ MUB1.5.2. Amosa unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades e respecta as capacidades e as formas de expresión dos seus compañeiros e das súas compañeiras.	▪ CSIEE	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*É capaz de compoñer liñas sinxelas.* *Respeta o traballo dos seus compañeiros.*	▪ PO ▪ OA
▪ B1.6. Participar activamente e con iniciativa persoal nas actividades de interpretación, asumindo diferentes papeis, intentando concertar a súa acción coa do resto do	▪ MUB1.6.1. Practica, crea, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas de diferentes xéneros, estilos, épocas históricas e culturas, aprendidas por imitación e a	▪ CCEC ▪ CSIEE	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Interpreta a través da lectura con notación..* *Canta por imitación ou con partituras sinxelas.* *Danza por imitación seguindo o pulso.*	▪ PO ▪ OA

Música. 3º de ESO					
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
conxunto, achegando ideas musicais econtribuíndo ao perfeccionamento da tarefa en común.	través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ao nivel.				
	▪ MUB1.6.2. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español e galego.	▪ CCEC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Interpreta a través da lectura con notación..* *Canta por imitación ou con partituras sinxelas.* *Danza por imitación seguindo o pulso.*	▪ PO ▪ OA
	▪ MUB1.6.3. Amosa apertura e respecto cara ás propostas do profesor/a e dos compañeiros/as.	▪ CSC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Amosa certa motivación e respecta as propostas dos compañeiros/as.*	▪ OA
	▪ MUB1.6.4. Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao/á director/a e a outros/as intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto, amosando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo.	▪ CSC ▪ CSIEE	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Interpreta con certa reflexión, amosa atención e é algo crítico.*	▪ OA
	▪ MUB1.6.5. Participa activamente en agrupacións vocais e instrumentais, colaborando con actitudes de mellora e compromiso e amosando unha actitude aberta e respectuosa.	▪ CSIEE ▪ CAA	▪ 3ª Avaliación	*Participa activamente na aula, con certo compromiso no seu traballo autónomo e amosa actitude respectuosa.*	▪ TG ▪ OA
▪ B1.7. Explorar as posibilidades de distintas fontes e obxectos sonoros.	▪ MUB1.7.1. Amosa interese polas paisaxes sonoras que nos rodean e reflexiona sobre elas.	▪ CCEC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Escoita e comenta audicións propostas polo profesora*	▪ TI ▪ OA
	▪ MUB1.7.2. Investiga de forma creativa acerca das posibilidades sonoras e musicais dos obxectos sonoros.	▪ CD ▪ CAA	▪ 2ª e 3ª Avaliacións	*Coñece as distintas técnicas para facer soar instrumentos básicos e é capaz de aplicalos*	▪ TI ▪ OA
Bloque 2. Escoita					
▪ B2.1. Identificar e describir os instrumentos e voces e as súas agrupacións.	▪ MUB2.1.3. Explora e descubre as posibilidades da voz e os instrumentos, e a súa evolución ao longo da historia da música.	▪ CCEC ▪ CAA	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Interpreta pezas sinxelas de distintos períodos históricos guiado polo profesor*	▪ PO ▪ TI ▪ OA
▪ B2.2. Ler e analizar distintos tipos de partituras no contexto das actividades	▪ MUB2.2.1. Le e analiza partituras como apoio á audición.	▪ CCEC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Le partituras sinxelas. Guíase pola forma da notación rítmica ou pola liña*	▪ PO ▪ OA

Música. 3º de ESO					
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
musicais da aula como apoio ás tarefas de audición.				*melódica.*	
▪ B2.3. Valorar o silencio como condición previa para participar nas audicións.	▪ MUB2.3.1. Valora e aplica o silencio como elemento indispensable para a interpretación e a audición.	▪ CSC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Garda silencio cando é avisado. É consciente da importancia do silencio.*	▪ OA
▪ B2.4. Recoñecer auditivamente e determinar a época ou a cultura á que pertencen distintas obras musicais, interesándose por ampliar as súas preferencias.	▪ MUB2.4.1. Amosa interese por coñecer músicas doutras épocas e culturas, comparando e contrastando as novas músicas coñecidas.	▪ CAA	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Atende as explicacións do profesor/a e prantexa dúbidas e preguntas*	▪ TI ▪ OA
	▪ MUB2.4.2. Recoñece e sabe situar no espazo e no tempo músicas de diferentes culturas e épocas históricas.	▪ CCEC ▪ CSC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Coñece as características básicas de cada período histórico e as recoñece nas audicións propostas*	▪ PE
▪ B2.5. Identificar e describir, mediante o uso de distintas linguaxes (gráfica, corporal ou verbal), algúns elementos e formas de organización e estruturación musical (ritmo, melodía, textura, timbre, repetición, imitación e variación) dunha obra musical interpretada en vivo ou gravada.	▪ MUB2.5.1. Describe de xeito pormenorizado os diferentes elementos das obras musicais propostas usando distintas linguaxes.	▪ CCEC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Describe os elementos básicos das obras.*	▪ PE
	▪ MUB2.5.2. Utiliza recursos con autonomía como apoio ao análise musical.	▪ CAA	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Utiliza o modelo básico de análise.*	▪ PE
	▪ MUB2.5.3. Emprega conceptos musicais para comunicar coñecementos, xuízos e opinións musicais de xeito oral e escrito, con rigor e claridade.	▪ CCL	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Coñece os conceptos musicais básicos e é capaz de aplicalos*	▪ PE ▪ OA
Bloque 3. Contextos musicais e culturais					
▪ B3.1. Realizar exercicios que reflictan a relación da música con outras disciplinas.	▪ MUB3.1.1. Expresa contidos musicais e relaciónaos con épocas da historia da música e con outras disciplinas.	▪ CCEC ▪ CCL	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Coñece as características básicas de cada período histórico*	▪ PE ▪ OA
	▪ MUB3.1.2. Recoñece e interpreta manifestacións da danza identificando e explicando con linguaxe técnica adecuada a época histórica á que pertencen.	▪ CCEC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Diferencia entre as danzas dos distintos períodos históricos.*	▪ PE ▪ OA
	▪ MUB3.1.3. Distingue e explica as diversas funcións que cumpre a música na sociedade ao longo da historia.	▪ CCEC ▪ CCL	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Distingue a música funcional da música composta para o pracer artístico sensorial dos distintos períodos históricos.*	▪ PE
▪ B3.2. Demostrar interese por coñecer músicas de	▪ MUB3.2.1. Amosa interese por coñecer música de	▪ CCEC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Aplica os coñecementos adquiridos na elaboración*	▪ TI

Música. 3º de ESO					
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
distintas características, épocas e culturas, e por ampliar e diversificar as propias preferencias musicais, adoptando unha actitude aberta e respectuosa.	diferentes épocas e culturas como fonte de enriquecemento cultural e satisfacción persoal, elaborando algún proxecto de investigación e exposición	▪ CAA		*de traballos básicos*	▪ TG
▪ B3.3. Relacionar as cuestións técnicas aprendidas coas características das épocas da historia musical.	▪ MUB3.3.1. Relaciona as cuestións técnicas aprendidas vinculándoas ás épocas da historia da música correspondentes.	▪ CCEC ▪ CAA	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Aplica axeitadamente as diferentes épocas históricas as distintas técnicas*	▪ PE
▪ B3.4. Distinguir, situar e caracterizar as grandes épocas da historia da música.	▪ MUB3.4.1. Distingue e sitúa temporalmente ás épocas da historia da música e as tendencias musicais.	▪ CCEC ▪ CSC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Coñece a cronoloxía e secuenciación das distintas épocas*	▪ PE
	▪ MUB3.4.2. Examina e explica con criterio musical a relación entre os acontecementos históricos, o desenvolvemento tecnolóxico e a música na sociedade.	▪ CCEC ▪ CCL	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Relaciona os coñecementos adquiridos cos de outras materias*	▪ PE ▪ OA
▪ B3.5. Valorar a asimilación e empregar algúns conceptos musicais básicos necesarios á hora de emitir xuízos de valor ou falar de música.	▪ MUB3.5.1. Emprega un vocabulario adecuado para describir percepcións e coñecementos musicais.	▪ CCL	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Emprega termos musicais adecuadamente.*	▪ PE
	▪ MUB3.5.2. Comunica coñecementos, xuízos e opinións musicais de xeito oral e escrito, con rigor e claridade.	▪ CCL	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Elabora pequenos textos sobre aspectos concretos. Emite xuizos con un vocabulario axeitado..*	▪ PE ▪ TI ▪ OA
▪ B3.6. Amosar interese e actitude crítica pola música, os concertos en vivo e as propostas musicais, valorando os seus elementos creativos e innovadores ao longo da historia.	▪ MUB3.6.1. Utiliza diversas fontes de información para indagar sobre as novas tendencias, representantes, grupos de música popular, etc., e realiza unha revisión crítica desas producións.	▪ CD	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Busca información en internet sobre aspectos concretos e realiza unha crítica básica sobre eles.*	▪ TI ▪ TG ▪ OA
	▪ MUB3.6.2. Interésase por ampliar e diversificar as preferencias musicais propias.	▪ CAA	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Mostra actitude tolerante e aberta para interpretar e escoitar obras de estilos diferentes do gusto propio.*	▪ TI ▪ OA
Bloque 4. Música e tecnoloxías					
▪ B4.1. Utilizar con autonomía os recursos tecnolóxicos dispoñibles, demostrando un coñecemento básico das técnicas e dos	▪ MUB4.1.1. Coñece algunhas das posibilidades que ofrecen as tecnoloxías e utilízaas como ferramentas para a actividade musical.	▪ CD ▪ CCEC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Utiliza soportes dixitais para escoitar música.* *Coñece algunhas aplicacións para móbil relacionadas coa tecnoloxía do son.*	▪ OA

Música. 3º de ESO					
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
procedementos necesarios para gravar, reproducir, crear, interpretar música e realizar sinxelas producións audiovisuais.	▪ MUB4.1.2. Participa en todos os aspectos da produción musical demostrando o uso adecuado dos materiais relacionados, os métodos e as tecnoloxías.	▪ CSC ▪ CSIEE	▪ 3ª Avaliación	*Participa nos aspectos básicos da produción musical guiado/a polo profesor/a.*	▪ OA
▪ B4.2.Utilizar de maneira funcional os recursos informáticos dispoñibles para a aprendizaxe e a indagación do feito musical.	▪ MUB4.2.1. Utiliza con autonomía as fontes e os procedementos apropiados para elaborar traballos sobre temas relacionados co feito musical.	▪ CD ▪ CAA	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*É autónomo para o uso das fontes para elaborar traballos..*	▪ TI

9.3. CUARTO CURSO: MÚSICA

9.3.1. OBXECTIVOS

A materia de Música no 4º curso da educación secundaria obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e nas alumnas as capacidades que lles permitan:

Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.

Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.

Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos

con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.

Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.
Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.

Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.

Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.

Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.

Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.

9.3.2 CONTIDOS

Bloque 1. Interpretación e creación
B1.1. Práctica e aplicación de habilidades técnicas en grao crecente de complexidade e concertación coas outras partes do conxunto na interpretación vocal e instrumental, e no movemento e a danza.
B1.2. Interpretación de pezas vocais e instrumentais aprendidas de oído e/ou mediante a lectura de partituras con diversos tipos de notación.
B1.3. Planificación, ensaio, interpretación, dirección e avaliación de espectáculos musicais na aula e noutros espazos e contextos.
B1.4. Perseveranza na práctica de habilidades técnicas que permitan mellorar a interpretación individual e

en grupo, e a creación musical.
B1.5. Utilización de técnicas, recursos e procedementos compositivos na improvisación, na elaboración de arranxos e na creación de pezas musicais.
B1.6. Ámbitos profesionais da música. Identificación e descrición das facetas e as especialidades no traballo dos/das músicos/as.
B1.7. Interese por coñecer as posibilidades que ofrece a música nos ámbitos persoal e profesional.

Bloque 2. Escoita
B2.1. Audición, recoñecemento, análise e comparación de músicas de diferentes xéneros, estilos e culturas.
B2.2. A crítica como medio de información e valoración do feito musical. Análise de críticas musicais e uso dun vocabulario apropiado para a elaboración de críticas orais e escritas sobre a música escoitada.
B2.3. Rigor na utilización dun vocabulario adecuado para describir a música.
B2.4. Utilización de diversas fontes de información para obter referencias sobre músicas de diferentes épocas e culturas, incluídas as actuais, e sobre a oferta de concertos e outras manifestacións musicais, tanto en vivo como divulgadas a través dos medios de comunicación.
B2.5. Edición, comercialización e difusión da música. Novas modalidades de distribución da música e as súas consecuencias para os/as profesionais da música e a industria musical.
B2.6. A música nos medios de comunicación. Factores que inflúen nas preferencias e nas modas musicais.
B2.7. Interese, respecto e curiosidade pola diversidade de propostas musicais, así como polos gustos musicais doutras persoas.

Bloque 3. Contextos musicais e culturais
B3.1. Recoñecemento e localización nas coordenadas espazo-temporais das manifestacións musicais máis significativas do patrimonio musical español e galego.
B3.2. Pluralidade de estilos na música actual: características culturais, artísticas e formais.
B3.3. Manifestacións musicais doutras culturas.
B3.4. A música ao servizo doutras linguaxes: corporal, teatral, cinematográfica, radiofónica ou publicitaria.
B3.5. Análise da música empregada en diferentes tipos de espectáculos e producións audiovisuais.
B3.6. Utilización de diversas fontes de información para indagar sobre música popular urbana.
B3.7. O son e a música nos medios audiovisuais e nas tecnoloxías da información e da comunicación. Valoración dos recursos tecnolóxicos como instrumentos para o coñecemento da música e a satisfacción con ela.
B3.8. Sensibilización e actitude crítica ante o consumo indiscriminado de música e a contaminación sonora.

Bloque 4. Música e tecnoloxías
B4.1. Papel das tecnoloxías na música. Reflexión sobre a repercusión que na música tivo a posibilidade de gravar o son e a aparición dos computadores.
B4.2. Transformación de valores, hábitos, consumo e gusto musical como consecuencia dos avances tecnolóxicos das últimas décadas.
B4.3. Utilización de dispositivos electrónicos, recursos de internet e software musical de distintas características para o adestramento auditivo e a escoita, a interpretación e a creación musical.

B4.4. Aplicación de técnicas de gravación analóxica e dixital para rexistrar as creacións propias, as interpretacións realizadas no contexto da aula e outras mensaxes musicais.
B4.5. Análise das funcións da música en producións audiovisuais: publicidade, televisión, cine, videoxogos, etc.
B4.6. Sonorización de imaxes fixas e en movemento mediante a selección de músicas preexistentes ou a creación de bandas sonoras orixinais.
B4.7. Valoración crítica da utilización dos medios audiovisuais e as tecnoloxías da información e da comunicación como recursos para a creación, a interpretación, o rexistro e a difusión de producións sonoras e audiovisuais.

9.3.3. ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

LENDA DAS COMPETENCIAS CLAVE (Decreto 86/2015)::

CCL – Competencia en Comunicación Lingüística.
CMCCT – Competencia Matemática e Competencias básicas en Ciencia e Tecnoloxía.
CD – Competencia Dixital
CAA – Competencia en Aprender a Aprender.
CSC – Competencias Sociais e Cívicas.
CSIEE – Competencias en el Sentido de Iniciativa e Espírito Emprendedor.
CCEC – Competencias en Conciencia e Expresións Culturais.

LENDA DOS INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN:

PE – Proba escrita
PO – Proba oral
TI – Traballo individual
TG – Traballo de grupo
CC – Caderno de clase
RU – Rúbrica
OA – Observación na aula

Música. 4º de ESO					
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
Bloque 1. Interpretación e creación					
▪ B1.1. Ensaiar e interpretar, en pequeno grupo, unha peza vocal ou instrumental, ou unha coreografía, aprendidas de memoria a través da audición ou da observación de gravacións de audio e vídeo, ou mediante a lectura de partituras e outros recursos gráficos.	▪ MUB1.1.1. Aplica as habilidades técnicas necesarias nas actividades de interpretación, colabora co grupo e respecta as regras fixadas para lograr un resultado acorde coas súas propias posibilidades.	▪ CAA ▪ CSC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Interpreta axeitadamente pezas de nivel medio*	▪ PO ▪ OA
	▪ MUB1.1.2. Le partituras como apoio á interpretación.	▪ CCEC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Le partituras sinxelas mentres interpreta.*	▪ PO ▪ OA
	▪ MUB1.1.3. Coñece e cumpre as normas establecidas para realizar as	▪ CSC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Respecta as normas nos ensaios e interpretacións*	▪ OA

Música. 4º de ESO					
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
	actividades da aula.			*dos compañeiros.*	
▪ B1.2. Participar activamente nalgunhas das tarefas necesarias para a celebración de actividades musicais no centro docente: planificación, ensaio, interpretación, difusión, etc.	▪ MUB1.2.1. Interpreta e memoriza un repertorio variado de cancións, pezas instrumentais e danzas cun nivel de complexidade en aumento.	▪ CCEC ▪ CSC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Interpreta partituras e coreografías de nivel medio*	▪ PO ▪ OA
▪ B1.3. Compoñer unha peza musical utilizando diferentes técnicas e recursos.	▪ MUB1.3.1. Coñece e utiliza axeitadamente técnicas, recursos e procedementos compositivos para elaborar arranxos musicais, improvisar e compor música.	▪ CD ▪ CMCCT ▪	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*É capaz de compoñer e improvisar liñas sinxelas.*	▪ TG ▪ OA
	▪ MUB1.3.2. Utiliza con autonomía recursos informáticos ao servizo da creación musical.	▪ CD	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Coñece e usa comandos básicos dalgunha aplicación de composición musical.*	▪ TI
▪ B1.4. Analizar os procesos básicos de creación, edición e difusión musical, considerando a intervención de distintos/as profesionais.	▪ MUB1.4.1. Coñece e analiza o proceso seguido en diversas producións musicais (discos, programas de radio e televisión, cine, etc.) e o papel xogado en cada fase do proceso polos/as profesionais que interveñen.	▪ CSC ▪ CSIEE	▪ 1ª Avaliación ▪ Afianzamento: 2ª e 3ª	*Coñece os roles básicos que interveñen na produción musical.*	▪ TI ▪ OA
Bloque 2. Escoita					
▪ B2.1. Analizar e describir as principais características de pezas musicais apoiándose na audición e no uso de documentos como partituras, textos ou musicogramas.	▪ MUB2.1.1. Analiza e comenta as obras musicais propostas, axudándose de diversas fontes documentais.	▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CSC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Realiza análises críticos básicos das obras musicais propostas.*	▪ TI ▪ OA
	▪ MUB2.1.2. Le e analiza partituras como apoio á audición.	▪ CCEC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Segue as partituras das audicións adecuadamente.*	▪ PE ▪ OA
▪ B2.2. Expor de xeito crítico a opinión persoal respecto de distintas músicas e eventos musicais, argumentándoa en relación coa información obtida en diversas fontes: libros, publicidade, programas de concertos, críticas, etc.	▪ MUB2.2.1. Analiza críticas musicais e utiliza un vocabulario axeitado para a elaboración de críticas orais e escritas sobre a música escoitada.	▪ CCL ▪ CCEC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Domina e emprega axeitadamente o vocabulario básico necesario para elaborar análises críticos sobre as audicións.*	▪ TI ▪ OA
▪ B2.3. Utilizar a terminoloxía axeitada na análise de obras e situacións musicais.	▪ MUB2.3.1. Utiliza con rigor un vocabulario axeitado para describir a música.	▪ CCL ▪ CCEC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Domina e emprega axeitadamente o vocabulario básico necesario para*	▪ PE ▪ TI ▪ OA

Música. 4º de ESO					
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
				elaborar análises críticos sobre as audicións.	
▪ B2.4.Recoñecerauditivamente, clasificar, situar no tempo e no espazo, e determinar a época ou a cultura e o estilo das obras musicais escoitadas previamente na aula, amosando apertura e respecto polas novas propostas musicais e interesándose por ampliar as súas preferencias.	▪ MUB2.4.1. Recoñece e compara os trazos distintivos de obras musicais, e descríbeo utilizando unha terminoloxía axeitada.	▪ CCL ▪ CCEC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Recoñece os trazos básicos das obras escoitadas e domina e emprega axeitadamente o vocabulario básico necesario para elaborar análises críticos sobre as audicións.*	▪ PE ▪ TI ▪ OA
	▪ MUB2.4.2. Sitúa a obra musical nas coordenadas de espazo e tempo.	▪ CCEC ▪ CSC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*É capaz de localizar as obras máis coñecidas no período histórico adecuado.*	▪ PE ▪ TI ▪ OA
	▪ MUB2.4.3. Amosa interese, respecto e curiosidade pola diversidade de propostas musicais, así como polos gustos musicais doutras persoas.	▪ CSC ▪ CCEC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Amplía os seus gustos musicais durante as clases e respecta os gustos dos seus compañeiros.*	▪ OA
▪ B2.5. Distinguir as funcións que cumpre a música na nosa sociedade, atendendo a diversas variables: intención de uso, estrutura formal e medio de difusión utilizado.	▪ MUB2.5.1. Amosa unha actitude crítica ante o papel dos medios de comunicación na difusión e na promoción da música.	▪ CD ▪ CSC	▪ 2ª e 3ª Avaliacións	*É consciente do papel dos medios de comunicación na difusión musical e é capaz de avaliar dito papel con espírito crítico.*	▪ OA
▪ B2.6. Explicar algunhas das funcións que cumpre a música na vida das persoas e na sociedade.	▪ MUB2.6.1. Coñece e explica o papel da música en situacións e contextos diversos: actos da vida cotiá, espectáculos, medios de comunicación, etc.	▪ CCL ▪ CCEC ▪ CSC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Ten conciencia da importancia e papel da música no seu entorno.*	▪ OA
Bloque 3. Contextos musicais e culturais					
▪ B3.1. Apreciar a importancia patrimonial da música española e galega, e comprender o valor de conservala e transmitila colaborando na recollida, na gravación e na transcrición de pezas.	▪ MUB3.1.1. Amosa interese por coñecer o patrimonio musical español e galego.	▪ CSC ▪ CCEC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Coñece e valora a importancia do patrimonio musical español e galego.*	▪ OA
	▪ MUB3.1.2. Coñece as testemuñas máis importantes do patrimonio musical español e galego, e sitúaos no seu contexto histórico e social.	▪ CSC ▪ CCEC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Coñece e valora a importancia do patrimonio musical español e galego, e sitúa algunhas das testemuñas máis importantes no seu contexto.*	▪ PE ▪ OA
▪ B3.2. Coñecer a existencia doutras manifestacións musicais e consideralas como fonte de	▪ MUB3.2.1. Analiza a través da audición músicas de distintos lugares do mundo e identifica as súas características	▪ CSC ▪ CCEC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Identifica as características máis salientables da música de distintas culturas.*	▪ PE ▪ OA

Música. 4º de ESO					
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
enriquecemento cultural.	fundamentais.				
	▪ MUB3.2.2. Recoñece e explica as características básicas da música española e da música popular urbana.	▪ CSC ▪ CCEC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Coñece os rasgos máis salientables dos distintos estilos de música española e popular urbana.*	▪ PE
▪ B3.3. Realizar exercicios que reflictan a relación da música con outras manifestacións artísticas.	▪ MUB3.3.1. Elabora traballos de investigación nos que establece sinerxías entre a música e outras manifestacións artísticas.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*É capaz de relacionar manifestacións musicais con outras manifestacións artísticas do seu contexto e investigar sobre as relacións entre elas.*	▪ TI ▪ TG
▪ B3.4. Coñecer e analizar as características dos principais grupos e tendencias da música popular urbanaactual.	▪ MUB4.4.1. Realiza traballos e exposicións ao resto do grupo sobre a evolución da música popular.	▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL	▪ 2ª e 3ª Avaliacións	*Investiga e expón traballossobre música popular urbana con certaclaridade.*	▪ TI ▪ TG
	▪ MUB4.4.2. Utiliza os recursos das novas tecnoloxías para expor os contidos de maneira clara.	▪ CD	▪ 2ª e 3ª Avaliacións	*Expón traballos sobre música popular urbana, utilizando novas tecnoloxías.*	▪ TI ▪ TG
Bloque 4. Música e tecnoloxías					
▪ B4.1. Valorar o papel das tecnoloxías na formación musical.	▪ MUB4.1.1. Selecciona e utiliza recursos tecnolóxicos para diferentes aplicacións musicais.	▪ CAA ▪ CD ▪ CMCCT	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Ten capacidade de utilizar recursos tecnolóxicos relacionados coa música.*	▪ TI ▪ TG ▪ OA
	▪ MUB4.1.2. Comprende a transformación de valores, hábitos, consumo e gusto musical como consecuencia dos avances tecnolóxicos.	▪ CSC ▪ CSIEE	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*É consciente dos cambios na sociedade respecto os mecanismos do consumo de música nos últimos anos.*	▪ PE ▪ OA
▪ B4.2. Aplicar as técnicas de gravación analóxica e dixital para rexistrar as creacións propias, as interpretacións realizadas no contexto da aula e outras mensaxes musicais.	▪ MUB4.2.1. Manexa as técnicas básicas necesarias para a elaboración dun produto audiovisual.	▪ CSC ▪ CD	▪ 2ª e 3ª Avaliacións	*Coñece os mecanismos básicos de gravación analóxica e dixital.*	▪ TI ▪ TG ▪ OA
▪ B4.3. Sonorizar unha secuencia de imaxes fixas ou en movemento utilizando diferentes recursos informáticos.	▪ MUB4.3.1. Sabe procurar e seleccionar fragmentos musicais axeitados para sonorizar secuencias de imaxes.	▪ CAA ▪ CD	▪ 2ª e 3ª Avaliacións	*Mostra certa iniciativa para dotar musicalmente unha secuencia de imaxes.*	▪ TI ▪ TG ▪ OA
	▪ MUB4.3.2. Sonoriza imaxes fixas e en movemento mediante a selección de músicas preexistentes ou a creación de bandas sonoras orixinais.	▪ CD ▪ CCEC ▪ CMCCT	▪ 2ª e 3ª Avaliacións	*Manexa os mecanismos básicos dun programa de sonorización de imaxes.*	▪ TI ▪ TG

Música. 4º de ESO					
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
▪ B4.4. Caracterizar a función da música nos medios de comunicación (radio, televisión, cine, etc.) e as súas aplicacións na publicidade, nos videoxogos e noutras aplicacións tecnolóxicas.	▪ MUB4.4.1. Utiliza con autonomía as fontes de información e os procedementos apropiados para indagar e elaborar traballos relacionados coa función da música nos medios de comunicación.	▪ CAA ▪ CD	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Participa en traballos relacionados coa función da música nos medios.*	▪ TI ▪ TG ▪ OA
▪ B4.5. Coñecer as posibilidades das tecnoloxías aplicadas á música e utilizalas con autonomía.	▪ MUB4.5.1. Amosa interese por coñecer as posibilidades que ofrecen as novas tecnoloxías como ferramentas para a actividade musical.	▪ CD ▪ CCEC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Coñece aplicacións diversas relacionadas coa actividade musical.*	▪ OA
	▪ MUB4.5.2. Coñece e consulta fontes de información impresa ou dixital para resolver dúbidas e para avanzar na aprendizaxe autónoma.	▪ CD ▪ CCL ▪ CAA	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Ten certa iniciativa para profundizar no estudio da materia de forma autónoma.*	▪ OA
	▪ MUB4.5.3. Utiliza a información de xeito crítico, obtena de distintos medios e pode utilizala e transmitila utilizando distintos soportes.	▪ CAA ▪ CL ▪ CD	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Discrimina distintas fontes de información e distintos soportes en relación coa actividade musical.*	▪ TI ▪ OA

9.4. SEGUNDO DE BACHARELATO: HISTORIA DA MÚSICA E DA DANZA

9.4.1. OBXECTIVOS

A música e a danza son manifestacións artísticas que van ligadas ao devir histórico e cultural da humanidade. O estudo da súa historia pretende proporcionarlle ao alumnado unha visión global do lugar que ocupan ambas as disciplinas na historia da arte e dotalo de fundamentos de comprensión, análise e valoración das creacións, de criterios para establecer xuízos estéticos propios sobre elas, así como facilitarlle a adquisición de horizontes culturais máis ambiciosos.

Resulta evidente que o mundo está repleto de música e danza de diversos tipos: tradicional, folk, clásica ou jazz, por citar só uns poucos. Pero as modernas comunicacións e a tecnoloxía da reprodución sonora e visual fixeron do pluralismo musical parte da vida cotiá. Con todo, os modos nos que pensamos en música non reflicten esta situación: historicamente cada tipo de música ou danza chega co seu propio modo de pensar e inflúe na sociedade como se fose o único modo de pensar na música e na danza. Esta materia pretende abranguer a música e a danza ao seu paso pola historia e a súa vinculación coa sociedade e as artes en cada período, dándolle un carácter integrador que fai posible aproximarse á evolución das

devanditas creacións.

Ademais, o estudo desta materia permite abrir horizontes novos, procurar novas metas culturais e ampliar a perspectiva desde a que observar a música e a danza, non tanto a través dun estudo minucioso de autores e autoras, ou do catálogo das súas obras, senón máis ben a través da comprensión e a valoración das grandes achegas individuais ou colectivas, das súas características e o seu devir no tempo.
Deben ser obxecto de estudo as características máis salientables que configuran un estilo, unha época, os autores e as autoras máis salientables, cuxas obras impulsaron a evolución e o cambio cara a novas concepcións estéticas da música e da danza. A interpretación deberá ser entendida como a tradución práctica do código correspondente ou proveniente da tradición.

Os coñecementos adquiridos en cursos anteriores e no estudo desta materia permitirán aoalumnado comprender a evolución da música e da danza, establecer asociacións con outras manifestacións artísticas das sociedades en que se produciron, situar temporalmente as obras e, finalmente, construír argumentacións fundadas na súa análise e na súa valoración. A materia de Historia da Música e da Danza contribúe a que o alumnado se familiarice coa lectura de documentos e fontes que lle faciliten o acceso á comprensión de todos os aspectos técnicos relativos á música e á danza.

O coñecemento destes aspectos e a adquisición de competencias desenvolverán no alumnado a cultura estética, e a integración de todos eles proporcionará habilidades e estratexias de método que lle permitirán acceder e procesar datos para reflexionar de xeito autónomo sobre eles con posterioridade, conseguindo como resultado final que o alumnado poida situar, comprender, asimilar e comentar calquera obra que se someta á súa consideración. Logo de cursada esta materia, os alumnos e as alumnas adquirirán unha formación máis ampla, unha visión máis global do lugar que ocupan a música e a danza na historia da arte, e desenvolverán criterios para establecer xuízos estéticos propios.

A materia estrutúrase en nove bloques: "Percepción, análise e documentación", "A música e a danza da Antigüidade á Idade Media", "O Renacemento", "O Barroco", "O Clasicismo", "O Romanticismo, o Nacionalismo e o Posromanticismo", "Primeiras tendencias modernas", "Música e danza na segunda metade do século XX" e "A música tradicional no mundo".

<u>Obxectivos da materia</u>

A materia de “Liguaxe e práctica musical” de 1º bacharelato contribuirá a desenvolver no alumnado as capacidades que lle permitan:

Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de autonomía de Galicia, así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.

Consolidar unha madureza persoal e social que lle permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Ser quen de prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.

Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes e, en particular, a violencia contra a muller, e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.

Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.

Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.
Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.

Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de xeito solidario no desenvolvemento e na mellora do seu contornosocial.

Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.

Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e da tecnoloxía ao cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente e a ordenación sustentable do territorio, con especial referencia ao territorio galego.

Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.

Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.

Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social, e impulsar condutas e hábitos saudables.

Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galicia, e contribuír á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado.

9.4.2 CONTIDOS

Bloque 1. Percepción, análise e documentación

B1.1. Escoita, visión e análise de obras de música e danza representativas de cada período, procedentes doutras culturas o de manifestacións urbanas actuais, apreciando as súas características formais, estéticas e estilísticas.

B1.2. A obra artística no seu contexto histórico.

B1.3. Seguimento de fragmentos musicais escritos en diferentes notacións para unha mellor comprensión das características da obra.

B1.4. Elaboración de conclusións e valoracións estéticas propias, relacionando a música e a danza con outros aspectos do contexto en que se crearon, e seleccionando información procedente de diversas fontes sobre autorías e obras.

B1.5. Lectura e comentario crítico de textos literarios-musicais e relativos á danza.

B1.6. Estudo da música e da danza como soporte literario e como medio de intensificación dramática.

B1.7. Documentación: recursos bibliográficos e ferramentas de consulta; fontes musicais, audiovisuais, iconográficas e sonoras.

B1.8. Elaboración de argumentacións e xuízos persoais, utilizando o léxico e a terminoloxía específica e xeral, sobre obras e textos relacionados coa música ou a danza, coas correntes estéticas ou cos autores e as autoras.

Bloque 2. A música e a danza da Antigüidade á Idade Media

B2.1. Música sacra. Canto gregoriano: características, orixe e evolución. Nacemento e evolución da polifonía: ArsAntiqua e Ars Nova. O Código Calixtino.

B2.2. Música profana: xograres e goliardos.

B2.3. Instrumentos medievais.

B2.4. A danza na Antigüidade: Exipto, Mesopotamia e Persia, pobo hebreo e Creta.

B2.5. A danza na Antigüidade clásica. Danzas teatrais en Roma e Grecia. Traxediagrega.

B2.6. A danza na Idade Media. Danza e Igrexa. Carola, danza mesurada, momería e danza macabra.

B2.7. Fontes iconográficas. Iconografía pétrea en Galicia e códices afonsinos.

B2.8. Lírica galaico-portuguesa. Afonso X o Sabio.

B2.9. Contexto histórico, social e cultural no que se desenvolveron a música e a danza na Antigüidade e na Idade Media.

Bloque 3. O Renacemento

B3.1. Polifonía renacentista: características e procedementos compositivos. Polifonía relixiosa.

B3.2. Música da Reforma e da Contrarreforma. Música vocal profana: madrigal e estilo madrigalesco. Principais polifonistas.

B3.3. O Renacemento en España: música vocal profana (vilancico e romance). Polifonistas do século de ouro: Tomás Luis de Victoria.

B3.4. Música instrumental en España. Organoloxía. Fontes de estudo.

B3.5. Danzas de corte: tipos e características.

B3.6. Nacemento e evolución do Ballet de Corte.

Bloque 4. O Barroco

B4.1. Música no Barroco: características, periodización e escolas.
B4.2. Nacemento da ópera. Ópera seria e ópera bufa.
B4.3. Música e relixión: cantata, oratorio e paixón.
B4.4. Formas instrumentais: orixe, características e evolución.
B4.5. Organoloxía. Tipoloxía da orquestra barroca.
B4.6. Ópera Ballet, Comedia Ballet e outrosxéneros no Barroco.
B4.7. Real Academia de Danza en París. Chegada do profesionalismo á danza.
B4.8. Música barroca en España. Música vocal sacra e profana. Teatro musical: ópera e zarzuela. Música instrumental. Música nascatedrais galegas.
B4.9. Principais compositores e compositoras. Función social da persoa compositora.
B4.10. Danzas cortesás do Barroco. Ballet de Luís XIV. Música escénica.

Bloque 5. O Clasicismo

B5.1. Estilo Galante e Escola de Mannheim.
B5.2. Formas instrumentais: orixe, características e evolución.
B5.3. Música sinfónica e de cámara. Música vocal: reforma de Gluck. Ópera bufa e ópera seria.
B5.4. Principais compositores clásicos: Haydn, Mozart e Beethoven.
B5.5. Organoloxía: o piano e o cuarteto de corda; evolución da orquestra.
B5.6. Ballet de acción. Noverre e outros reformadores. Novos aspectos do espectáculo. Estética. Innovacións da posta en escena.
B5.7. Clasicismo en España.

Bloque 6. O Romanticismo, o Nacionalismo e o Posromanticismo

B6.1. Romanticismo.Orquestra romántica. Formas sinfónicas. Sinfonía, concerto e música programática. Piano romántico. Música de cámara. Ópera. Tendencias. Evolución da ópera como espectáculo. Verismo. Lied. Composición no Romanticismo e no Posromanticismo.
B6.2. Orixe e significado dos nacionalismos musicais: escolas e estilos. Figuras representativas da composición.
B6.3. Rexurdimento musical en Galicia: música instrumental e vocal.
B6.4. Ballet romántico: xénese e desenvolvemento; principais obras e figuras.
B6.5. Período posromántico no ballet. Principais obras e figuras do ballet imperial ruso.
B6.6. Danza española. Orixes e consolidación das distintas vertentes: folclore, escola bolera, flamenco e danza estilizada.
B6.7. Música na España do século XIX. Zarzuela. Música galega: principais compositores.
B6.8. Influencia da literatura na música.

Bloque 7. Primeiras tendencias modernas

B7.1. Impresionismo: características musicais e figuras representativas.

B7.2. Segunda Escola de Viena: Do Posromanticismo ao Dodecafonismo: composición e técnicas.
B7.3. Neoclasicismo. Representantes principais da composición. Stravisnki.
B7.4. Teatro musical europeo e americano a comezos do século XX.
B7.5. Orixe e desenvolvemento da música de jazz.
B7.6. Concepcións da orquestra no século XX
B7.7. Ballets rusos. Diaghiliev (coreógrafos, compositores e escenógrafos). Danza moderna
B7.8. Novas linguaxes no século XX. O século dos ismos: Surrealismo, Expresionismo, etc.
B7.9. Desenvolvemento da danza moderna nasprimeiras décadas do século XX.
B7.10. Música en España na primeirametade do século. Falla e a Xeración do 98. Xeración da República.
B7.11. Música galega. Figuras representativas galegas na diáspora.

Bloque 8. Música e Danza na segunda metade do século XX
B8.1. Serialismo Integral.
B8.2. Vangardas. Indeterminación e aleatoriedade. Novas grafías. Música electroacústica e música concreta.
B8.3. Postserialismo.
B8.4. Música de vangarda española: Xeración do 51. Música galega. Autores/as contemporáneos/as.
B8.5. Música e danza popular moderna: jazz, pop e rock.
B8.6. Danza contemporánea. Evolución e expansión na segunda metade do século XX.
B8.7. Cante e baile flamenco.
B8.8. Música e danza popular galega
B8.9. Importancia da música cinematográfica, publicitaria e de ambientación. A danza no cine.
B8.10. Novos instrumentos. Novas tecnoloxías aplicadas á música.

Bloque 9. A música tradicional no mundo
B9.1. Danza e música exótica, étnica, folclórica e popular. Música e danza popular galega.
B9.2. Función social da música e a danza: ritos, tradicións e festas.
B9.3. Características da música e da danza: ritmo, melodía, morfoloxía, estilos de canto, texturas, pasos, disposicións e movementos.
B9.4. Organoloxía. Introduciónaos instrumentos tradicionais. O instrumento musical como obxecto etnográfico.

9.4.3. ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

LENDA DAS COMPETENCIAS CLAVE (Decreto 86/2015)::

CCL – Competencia en Comunicación Lingüística.
CMCCT – Competencia Matemática e Competencias básicas en Ciencia e Tecnoloxía.
CD – Competencia Dixital
CAA – Competencia en Aprender a Aprender.
CSC – Competencias Sociais e Cívicas.
CSIEE – Competencias en el Sentido de Iniciativa e Espírito Emprendedor.
CCEC – Competencias en Conciencia e Expresións Culturais.

LENDA DOS INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN:

PE – Proba escrita
PO – Proba oral
TI – Traballo individual
TG – Traballo de grupo
CC – Caderno de clase
RU – Rúbrica
OA – Observación na aula

Historia da Música e da Danza. 2º de bacharelato					
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
Bloque 1. Percepción, análise e documentación					
▪ B1.1. Expresar xuízos persoais mediante unha análise estética ou un comentario crítico a partir da audición ou a visión e a análise dunha obra determinada, considerando aspectos técnicos, expresivos e interpretativos, utilizando os coñecementos adquiridos e a terminoloxía apropiada.	▪ HMDB1.1.1. Realiza desde unha perspectiva persoal unha valoración estética e crítica dunha obra concreta ou dunha interpretación dela.	▪ CCEC ▪ CAA	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Elabora un xuízo de opinión argumentado sobre unha audición proposta.*	▪ TI ▪ OA
	▪ HDMB1.1.2. Domina o vocabulario e a terminoloxía científica aplicados á música e á danza.	▪ CMCCT	▪ 1ª Avaliación ▪ Afianzamento: 2ª e 3ª	*Emite xuízos coa terminoloxía musical adecuada.*	▪ PE ▪ OA
	▪ HDMB1.1.3. Consulta e contrasta as fontes de información adecuadas para a elaboración dos comentarios.	▪ CAA ▪ CCL	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Manexa distintas fontes de información e contrasta as súas opinións se é requirido a facelo.*	▪ TI ▪ OA
▪ B1.2. Situar cronoloxicamente unha obra, tras a súa escoita ou a súa visión e análise, ou comparar obras de similares características, representativas dos estilos ou as escolas principais, e sinalar semellanzas e diferenzas entre elas.	▪ HDMB1.2.1.Identifica e sitúa cronoloxicamente os diferentes períodos da historia da música e da danza.	▪ CCEC	▪ 1ª Avaliación ▪ Afianzamento: 2ª e 3ª	*Sitúa os principais períodos musicais históricos nas distintas etapas da historia (idade media, renacemento, etc.)*	▪ PE
	▪ HDMB1.2.2. Coñece e explica as principais características dos estilos, os xéneros ou as escolas, e detecta as diferenzas entre varias obras.	▪ CAA ▪ CCL	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*A partir dunha obra é quen de describir as principais características musicais da mesma..*	▪ PE ▪ OA
	▪ HDMB1.2.3. Contextualiza a obra no seu momento histórico e/ou estilístico.	▪ CCEC ▪ CCL	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Sitúa unha obra na súa etapa histórica.*	▪ PE ▪ OA
▪ B1.3. Identificar as circunstancias culturais ou sociolóxicas que poidan incidir no desenvolvemento evolutivo das épocas, os estilos ou os/as autores/as máis representativos/as da	▪ HDMB1.3.1. Comprende e explica a complexidade do fenómeno artístico, e extrae conclusións propias con base nos coñecementos	▪ CCEC ▪ CAA	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Relaciona minimamente unha obra co seu contexto histórico e artístico.*	▪ PE ▪ OA

Historia da Música e da Danza. 2º de bacharelato					
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
historia da música e da danza.	adquiridos na materia.				
	▪ HDMB1.3.2. Entende e explica a función das obras e a influencia na sociedade e noutras disciplinas artísticas no momento da súa creación.	▪ CCEC ▪ CAA ▪ CSC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Relaciona minimamente unha obra co seu contexto histórico e artístico.*	▪ PE ▪ OA
	▪ HDMB1.3.3. Comprende e describe o proceso creativo de músicos/as e coreógrafos/as.	▪ CAA ▪ CSC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Comprende a influencia das circunstancias persoais e sociais dos compositores na súa obra.*	▪ PE ▪ OA
▪ B1.4. Analizar textos relativos á música ou á danza.	▪ HMDB1.4.1. Describe as formulacións plasmadas polo/pola autor/a do texto, en relación coas correntes estéticas e estilísticas dunha época concreta.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Elabora comentarios de texto sinxelos nos que vincula o contido do texto coas características históricas da época.*	▪ PE ▪ TI
	▪ HMDB1.4.2. Elabora unha análise de texto de xeito ordenado e metódico, sintetizando as ideas, distinguindo a información principal da secundaria e usando un vocabulario técnico acorde.	▪ CAA ▪ CCL	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Elabora comentarios de texto sinxelos ordenados destacando as ideas principais e utilizando un vocabulario básico axeitado.*	▪ PE ▪ TI
▪ B1.5. Explicar, a partir dun exemplo proposto, a través dunha análise ou dun comentario, a utilización da música e da danza como soporte dun texto literario ou como medio de intensificación dramática en óperas, ballet, cine ou teatro.	▪ HMDB1.5.1. Comprende e explica o papel da música e da danza, e o xeito en que se relaciona con outras artes, para configurar xunto a elas unha obra artística total.	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Explica a vinculación de diversas artes coa música e identifica a función da mesma nesas artes.*	▪ PE ▪ OA
	▪ HMDB1.5.2. Explica a utilización que se fixo da música nunha situación concreta.	▪ CAA ▪ CCL	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Distingue entre os diversos papeis que pode ter a música como parte doutra arte.*	▪ PE ▪ OA
	▪ HMDB1.5.3. Selecciona pezas musicais para sonorizar ou ambientar situacións artísticas concretas.	▪ CD ▪ CSIEE	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Intenta atopar en recursos tecnolóxicos músicas acordes cun texto ou cunhas imaxes propostas.*	▪ TI ▪ TG
▪ B1.6. Elaborar traballos de investigación, individuais ou en grupo, sobre algún aspecto determinado e relativo á música, a danza, a literatura ou a estética da arte de calquera época.	▪ HMDB1.6.1. Transmite certeza e seguridade na comunicación das ideas, e dominio do tema de investigación.	▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CCEC ▪ CCL	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Amosa certa claridade expositiva cando ten que expoñer un traballo individual ou grupal.*	▪ TI ▪ TG
	▪ HMDB1.6.2. Selecciona correctamente temas	▪ CCL	▪ 1ª, 2ª e 3ª	*Non precisa de guía por parte do profesor/a para investigar acerca*	▪ TI

Historia da Música e da Danza. 2º de bacharelato					
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
	obxecto de investigación, establecendo prioridades e superando con creatividade os obstáculos que vaian xurdindo.	▪ CCEC ▪ CAA	Avaliacións	*dun tema proposto para un traballo.*	▪ TG
	▪ HMDB1.6.3. Asume con responsabilidade o seu papel no traballo en grupo, tomando as decisións pertinentes.	▪ CSC ▪ CSIEE	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Amosa unha actitude colaborativa cando ten que elaborar un traballo grupal.*	▪ OA
	▪ HMDB1.6.4. Expón as súas reflexións sobre o proceso de investigación e elabora conclusións sobre o procedemento establecido, a repartición do traballo, as conclusións obtidas e unha posible continuación da investigación, facendo explícitas as súas impresións persoais sobre a experiencia.	▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCEC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Describe minimamente a súa experiencia no proceso de elaboración de traballos grupais.*	▪ OA
	▪ HMDB1.6.5. Expón de xeito preciso e ordenado os resultados do seu traballo de investigación, e cita as fontes consultadas.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CCEC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Amosa certa claridade expositiva cando ten que expoñer un traballo individual ou grupal, e cita fontes utilizadas.*	▪ TI ▪ TG
	▪ HMDB1.6.6. Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación, así como distintos medios e soportes técnicos.	▪ CD ▪ CAA	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*No transcurso do traballo utiliza novas tecnoloxías como fonte de información.*	▪ TI ▪ TG
Bloque 2. A música e a danza da Antigüidade á Idade Media					
▪ B2.1. Identificar, a través da audición ou da visión, obras da Idade Antiga e medievais, e describir os seus trazos máis característicos, xustificando a súa pertenza a este período histórico.	▪ HMDB2.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas.	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL	▪ 1ª Avaliación	*Expón as características musicais básicas da época.*	▪ PE
	▪ HMDB2.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste períodos	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CD	▪ 1ª Avaliación	*É capaz de nomear os principais compositores do período e algunha das súas obras.*	▪ PE

Historia da Música e da Danza. 2º de bacharelato					
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
▪ B2.2. Relacionar a historia da música e da danza na Idade Antiga e na Idade Media, así como as súas obras máis significativas, con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade do mesmo período.	▪ HMDB2.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autora determinada, establecendo xuízos críticos.	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CSC ▪ CCL	▪ 1ª Avaliación	*Coñece o contexto histórico – cultural do período e realiza xuízos sobre a influencia do mesmo na obra dos principais compositores da época.*	▪ PE
Bloque 3. O Renacemento					
▪ B3.1. Identificar obras do renacemento, a través da audición ou da visión, e describir os seus trazos máis característicos, xustificando a súa pertenza a este período histórico.	▪ HMDB3.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas.	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL	▪ 1ª Avaliación	*Expón as características musicais básicas da época.*	▪ PE
	▪ HMDB3.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CD	▪ 1ª Avaliación	*É capaz de nomear os principais compositores do período e algunha das súas obras.*	▪ PE
▪ B3.2. Relacionar a historia da música e da danza do Renacemento, así como as súas obras máis significativas, con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade do mesmo período.	▪ HMDB3.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CSC ▪ CCL	▪ 1ª Avaliación	*Coñece o contexto histórico – cultural do período e realiza xuízos sobre a influencia do mesmo na obra dos principais compositores da época.*	▪ PE
Bloque 4. O Barroco					
▪ B4.1. Identificar obras do barroco, a través da audición ou da visión, e describir os seus trazos máis característicos, xustificando a súa pertenza a este período histórico.	▪ HMDB4.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas.	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL	▪ 2ª Avaliación	*Expón as características musicais básicas da época.*	▪ PE
	▪ HMDB4.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CD	▪ 2ª Avaliación	*É capaz de nomear os principais compositores do período e algunha das súas obras.*	▪ PE
▪ B4.2. Relacionar a historia da música e da danza do barroco, así como as súas obras máis significativas,	▪ HMDB4.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia,	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CSC ▪ CCL	▪ 2ª Avaliación	*Coñece o contexto histórico – cultural do período e realiza xuízos sobre a influencia do mesmo na obra dos principais compositores*	▪ PE

Historia da Música e da Danza. 2º de bacharelato					
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade do mesmo período.	determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e estable xuízos críticos.			*da época.*	
Bloque 5. O Clasicismo					
▪ B5.1. Identificar obras do clasicismo, a través da audición ou da visión, e describir os seus trazos máis característicos, xustificando a súa pertenza a este período histórico.	▪ HMDB5.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas.	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL	▪ 2ª Avaliación	*Expón as características musicais básicas da época.*	▪ PE
	▪ HMDB5.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CD	▪ 2ª Avaliación	*É capaz de nomear os principais compositores do período e algunha das súas obras.*	▪ PE
▪ B5.2. Relacionar a historia da música e da danza do Clasicismo, así como as súas obras máis significativas, con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade do mesmo período.	▪ HMDB5.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CSC ▪ CCL	▪ 2ª Avaliación	*Coñece o contexto histórico – cultural do período e realiza xuízos sobre a influencia do mesmo na obra dos principais compositores da época.*	▪ PE
Bloque 6. O Romanticismo, o Nacionalismo e o Posromanticismo					
▪ B6.1. Identificar obras do Romanticismo, o Nacionalismo e o Posromanticismo, a través da audición ou da visión, e describir os seus trazos máis característicos, xustificando a súa pertenza a este período histórico.	▪ HMDB6.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas.	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL	▪ 3ª Avaliación	*Expón as características musicais básicas da época.*	▪ PE
	▪ HMDB6.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CD	▪ 3ª Avaliación	*É capaz de nomear os principais compositores do período e algunha das súas obras.*	▪ PE

Historia da Música e da Danza. 2º de bacharelato					
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
▪ B6.2.. Relacionar a historia da música e da danza no Romanticismo, o Nacionalismo e o Posromanticismo, así como as súas obras máis significativas, con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade do mesmo período.	▪ HMDB6.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CSC ▪ CCL	▪ 3ª Avaliación	*Coñece o contexto histórico – cultural do período e realiza xuízos sobre a influencia do mesmo na obra dos principais compositores da época.*	▪ PE
Bloque 7. Primeiras tendencias modernas					
▪ B7.1. Identificar obras do Impresionismo, o Expresionismo e outros movementos da primeira metade do século XX, a través da audición ou da visión, e describir os seus trazos máis característicos, xustificando a súa pertenza a este período histórico.	▪ HMDB7.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas.	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL	▪ 3ª Avaliación	*Expón as características musicais básicas da época.*	▪ PE
	▪ HMDB7.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CD	▪ 3ª Avaliación	*É capaz de nomear os principais compositores do período e algunha das súas obras.*	▪ PE
▪ B7.2. Relacionar a historia da música e da danza da primeira metade do século XX, así como os seus movementos artísticos e as obras máis significativas, con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade do mesmo período.	▪ HMDB7.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CSC ▪ CCL	▪ 3ª Avaliación	*Coñece o contexto histórico – cultural do período e realiza xuízos sobre a influencia do mesmo na obra dos principais compositores da época.*	▪ PE
Bloque 8. Música e Danza na segunda metade do século XX.					
▪ B8.1. Identificar obras pertencentes aos movementos estilísticos da segunda metade do século XX, a través da audición ou da visión, e describir os seus trazos máis característicos, xustificando o seu pertenza a este período histórico.	▪ HMDB8.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas.	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL	▪ 3ª Avaliación	*Expón as características musicais básicas da época.*	▪ PE
	▪ HMDB8.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CD	▪ 3ª Avaliación	*É capaz de nomear os principais compositores do período e algunha das súas obras.*	▪ PE
▪ B8.2. Relacionar a historia da música e da danza da	▪ HMDB8.2.1. Analiza a complexidade de	▪ CAA	▪ 3ª Avaliación	*Coñece o contexto histórico – cultural do período e realiza xuízos*	▪ PE

Historia da Música e da Danza. 2º de bacharelato					
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
segunda metade do século XX, así como os seus movementos artísticos e as obras máis significativas, con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade do mesmo período.	circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	▪ CCEC ▪ CSC ▪ CCL		*sobre a influencia do mesmo na obra dos principais compositores da época.*	
Bloque 9. A música tradicional no mundo.					
▪ B9.1. Identificar obras da música tradicional, a través da audición ou da visión, e describir os seus trazos máis característicos, distinguindo estilos, estéticas e usos.	▪ HMDB.9.1.1. Coñece e describe as principais características da música e da danza tradicional, distinguindo estilos de canto, melodías, escalas, texturas e ritmos.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CD	▪ 3ª Avaliación	*Expón as características musicais básicas das obras propostas e sitúa as mesmas xeograficamente..*	▪ PE

9.5. PRIMEIRO CURSO: OBRADOIRO MUSICAL

9.5.1. OBXECTIVOS

A materia de obradoiro de música concíbese como unha continuación da formación musical recibida polo alumnado na educación primaria, que lle permitirá ampliar e desenvolver en contextos diversos os coñecementos e capacidades para gozar da música como creador/a, como intérprete e como oínte.
Da mesma maneira, apreciando o valor socializador e de traballo en conxunto que a interpretación musical propicia, esta materia pretende contribuír á integración e ao desenvolvemento persoal do alumnado que chega por primeira vez á secundaria, tanto no que atinxe á interpretación en grupo como á necesidade de enfrontarse ao seu propio desenvolvemento persoal empregando a voz e o corpo para facer música.

Considerando que a música ten como finalidade primordial a comunicación, é necesario que o alumnado conte coas ferramentas necesarias que o axuden a comprender o feito musical. Neste sentido, débese favorecer que o alumnado se implique activamente no proceso artístico musical.

A interpretación vocal e instrumental son os dous eixos arredor dos cales se organiza esta materia; está estruturada en bloques diferenciados nos cales se alterna a escoita activa e a interpretación, que deben ser presentados nas actividades de ensino e aprendizaxe relacionándose entre si, pois estas actividades compleméntanse, interactuando e reforzándose mutuamente e, en todo momento, introducirase a linguaxe musical como apoio documental para que o alumnado vaia incorporando esta nova linguaxe dunha forma eminentemente práctica.

A comprensión dos elementos morfolóxicos e sintácticos da linguaxe musical contribúe a perfeccionar a capacidade de expresarse a través da interpretación e a creación do feito musical concreto, iniciando así o proceso de adquisición dunha linguaxe; a súa aprendizaxe como instrumento de comunicación debe basearse tamén na audición comprensiva, na memoria musical, na práctica vocal e rítmica e no inicio á lectoescritura musical como recurso útil para fixar os conceptos lingüísticos.

Debido á idade en que está o alumnado en 1° da ESO, hai que ter en conta os cambios fisiolóxicos que se producen no noso alumnado, tanto nos nenos como nas nenas. Nesta etapa vital do alumnado chega normalmente a muda da voz e todos os estudos realizados neste ámbito amosan a necesidade de traballar a voz dun xeito práctico, lúdico e continuo nesta etapa, polo que a práctica vocal será básica no desenvolvemento da materia, ademais de propiciar a continuidade no alumnado deste tipo de ferramentas.

Todo isto poténciase coas tecnoloxías da información, da comunicación e coa creación artística que, aplicadas á música, constitúen un recurso importante para indagar, para obter información e para comunicarse e un medio para crear e descubrir músicas de todos os estilos e culturas, facendo fincapé na nosa herdanza cultural galega e española como bases para xerar unha identidade musical nos nosos estudantes.

O obradoiro de música debe estar orientado a espertar o interese do alumnado por participar de forma activa, informada e lúdica como oínte, como intérprete ou como compositor, tanto na súa vida académica como na súa vida privada; o seu ensino debe partir dos coñecementos previos, dos gustos e dos costumes musicais do alumnado e abordarase desde a práctica musical activa e a participación vinculada á reflexión sobre o realizado. Estes principios, orientados ao desenvolvemento das capacidades perceptivas e expresivas e á comprensión do feito musical, servirán de base para consolidar aprendizaxes que transcendan o contexto en que se produciron.

Esta materia contribúe ao desenvolvemento de valores como o esforzo, a constancia, a disciplina, a toma de decisións, a autonomía, o compromiso, a asunción de responsabilidades e o espírito emprendedor, innovador e crítico. No desenvolvemento desta materia deberase ter en conta o principio de igualdade por razón de xénero, fomentando as vocacións musicais libres de estereotipos e prexuízos sexistas. Tal e como amosan numerosos estudos publicados, a práctica musical mellora a memoria, a concentración, a psicomotricidade, o control das emocións, a autoestima, as habilidades para enfrontarse a un público ou a capacidade para traballar en grupo. A música favorece a adquisición das competencias clave, procura un ensino integral e axuda na maduración do alumnado novo.

As disciplinas musicais non só desenvolven a creatividade, a sensibilidade artística e o criterio estético, tamén axudan ao alumnado da mesma forma que o resto de materias desta etapa a adquirir os coñecementos e as habilidades para construír a súa personalidade, a traballar en equipo, a desenvolver o pensamento crítico e a converterse en cidadáns e cidadás que actúen de forma responsable e autónoma. En definitiva, a actividade musical nas súas diversas facetas favorece as capacidades sociais e expresivas

do alumnado.

Obxectivos da materia

Vivenciar a experiencia musical dende un punto de vista lúdico.

Desenvolver capacidades relativas ás distintas intelixencias múltiples a través de ferramentas musicais.

Investigar as posibilidades sonoras do propio corpo (voz, percusión corporal).

Explorar o movemento corporal dende unha perspectiva musical: seguir un pulso ou unha audición co corpo, participar dunha coreografía grupal, aprender movementos básicos para o baile e a expresión corporal.

Coñecer os diferentes instrumentos da aula, pequena percusión e outros, e o seu funcionamento.

Tocar pequenas pezas instrumentais cos instrumentos de pequena percusión e láminas, de forma correcta, coa postura correcta e buscando unha sonoridade agradable e conxuntada co resto dos compañeiros e compañeiras.

Manter a atención e ser capaz de discriminar elementos sonoros nas audicións propostas.

Analizar de forma crítica diferentes propostas sonoras, así como valorar e apreciar a creatividade en diferentes versións da mesma peza.

Cantar de forma correcta diferentes pezas monofónicas, populares, de diferentes culturas musicais, aplicando as indicacións dadas polo docente para unha correcta posición do corpo, e a respiración, emisión e colocación da voz.

Ser capaz de facer música con todo o corpo, cantando, movéndose, escoitando, atendendo, interaccionando, todo de xeito simultáneo.

Improvisar pequenas secuencias rítmicas de poucos compases, con redondas, brancas, negras e corcheas, con percusión corporal e pequena percusión, de forma individual e en grupo.

Explorar e improvisar pequenas melodías coa voz e cos instrumentos de láminas, seguindo as directrices dadas polo docente: dirección melódica, número de notas, base rítmica, etc.

Valorar e respectar as producións musicais dos compañeiros e compañeiras.

Utilizar os recursos informáticos e Internet de forma responsable, para a obtención de información e

realización de actividades musicais dentro e fóra da aula.

9.5.2 CONTIDOS

Bloque 1. Interpretación e creación.

B1.1 A figuración rítmica: redondas, brancas, negras e corcheas, e os seus silencios.

B1.2 A altura das notas

B1.3 O compás binario, ternario e cuaternario

B1.4 Utilización de grafías convencionais na lectura, na escritura e na interpretación de cancións e de pezas instrumentais sinxelas.

B1.5 Coñecemento básico do aparello fonador. Aplicación práctica.

B1.6 Iniciación ao canto: respiración diafragmática. Postura correcta para o canto, a emisión e a proxección vocal. Exercicios e quecemento vocal progresivo.

B1.7 O corpo como medio de expresión musical: características xenéricas e formais.

B1.8 Improvisación de pequenas pezas de xeito individual mediante o uso da voz e da percusión corporal.

B1.9 A escala musical e o seu uso máis habitual na música occidental. Uso da escala diatónica maior e da escala pentatónica.

B1.10 Improvisación de pequenas estruturas polifónicas utilizando un ostinato e a escala pentatónica.

B1.11 As posibilidades expresivas do noso carpo. Elementos básicos da expresión corporal.

B1.12 Utilización da escoita de pequenas melodías para realizar coreografías individuais.

B1.13 Ergonomía. Elementos para unha correcta colocación postural á hora de interpretar calquera instrumento ou de traballar a nosa voz.

B1.14 Técnica básica na pequena percusión.

B1.15 A forma musical: famas binarias e ternarias.

B1.16 Elementos básicos dos fundamentos da composición: a repetición, a imitación e a variación

B1.17 Práctica de pezas musicais aprendidas a través da memorización e da lectura de partituras

B1.18 Práctica das pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao/á director/a e aos/as demais intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto. Atención ao silencio como elemento básico do feito musical.

B1.19 Aceptación e cumprimento das normas que rexen a interpretación en grupo e a achega das ideas musicais que contribúan ao perfeccionamento da tarefa común.

B1.20 Aceptación e predisposición para mellorar as capacidades técnicas e interpretativas propias e respecto ante outras formas de expresión.

B1.21 Exploración das posibilidades de diversas fontes sonoras e práctica de habilidades técnicas para a interpretación.

B1.22 Aproximación ás distintas tecnoloxías musicais e ás súas posibilidades creadoras.

Bloque 2. Escoita

B2.1 Utilización dos recursos necesarios para a comprensión da música escoitada.

B2.2 Clasificación e discriminación auditiva dos tipos de voces e de instrumentos e das agrupacións vocais e instrumentais.

B2.3 Identificación dos elementos da música e das súas características na audición e na análise de obras musicais.
B2.4 Elementos que interveñen na construción dunha obra musical: melodía, ritmo, harmonía, timbre, textura, forma, tempo, dinámica, etc.
B2.5 Interese por desenvolver hábitos positivos e de respecto ás demais persoas durante a escoita.
B2.6 Sensibilización e actitude crítica ante o consumo indiscriminado de música e a contaminación sonora.

Bloque 3. Contextos musicais e culturais
B3.1 A música ao servizo doutras linguaxes: corporal, teatral, cinematográfica, radiofónica ou publicitaria.
B3.2 Pluralidade de estilos na música actual: características culturais, artísticas e formais.
B3.3 Valoración e interese pola música de diferentes épocas e culturas, nomeadamente a galega.

Bloque 4. Música e tecnoloxías
B4.1 Utilización dos medios de comunicación, de dispositivos electrónicos, recursos da internet e software musical de distintas características para o adestramento auditivo, a escoita, a interpretación e a creación musical.
B4.2 Aplicación de técnicas de gravación analóxica e dixital, para rexistrar as creacións propias, as interpretacións realizadas no contexto da aula e outras mensaxes musicais.
B4.3 Utilización das tecnoloxías da información nos procesos de creación musical.
B4.4 Coñecemento e emprego das tecnoloxías da información na interpretación e gravación de pezas musicais.
B4.5 Emprego e coñecemento dos recursos necesarios para a conservación e a difusión das creacións musicais propias e alleas.
B4.6 O son e a música nos medios audiovisuais e nas tecnoloxías da información e da comunicación. Valoración dos recursos tecnolóxicos como instrumentos para o coñecemento da música e a satisfacción con ela.

9.5.3. ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

LENDA DAS COMPETENCIAS CLAVE (Decreto 86/2015)::

CCL – Competencia en Comunicación Lingüística.
CMCCT – Competencia Matemática e Competencias básicas en Ciencia e Tecnoloxía.
CD – Competencia Dixital
CAA – Competencia en Aprender a Aprender.
CSC – Competencias Sociais e Cívicas.
CSIEE – Competencias en el Sentido de Iniciativa e Espírito Emprendedor.
CCEC – Competencias en Conciencia e Expresións Culturais.

LENDA DOS INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN:

PE – Proba escrita
PO – Proba oral
TI – Traballo individual
TG – Traballo de grupo
CC – Caderno de clase

RU – Rúbrica
OA – Observación na aula

Obradoiro de música. 1º de ESO					
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
Bloque 1. Interpretación e creación					
▪ B1.1 Identificar o pulso, figuras rítmicas básicas (redondas, brancas, negras e corcheas, e os seus silencios); sonoridade maior e menor; timbres instrumentais e vocais e diferentes intensidades e velocidades.	▪ OMB1.1.1 Identifica figuras rítmicas básicas: redondas, brancas, negras e corcheas.	▪ CCEC ▪ CMCCT	▪ 1ª Avaliación ▪ Afianzamento: 2ª e 3ª	*Identifica as seguintes figuras: redondas, brancas, negras e corcheas*	▪ PE ▪ OA
	▪ OMB1.1.2 Diferenza contornos melódicos maiores e menores.	▪ CCEC ▪ CAA	▪ 2ª Avaliación	*Relaciona contornos maiores con música alegre, e menores con música melancólica*	▪ PE ▪ OA
	▪ OMB1.1.3 Identifica e transcribe ditados de patróns rítmicos e melódicos con formulacións sinxelas en estruturas binarias, ternarias e cuaternarias.	▪ CCEC ▪ CMCCT ▪ CAA	▪ 2ª e 3ª Avaliacións	*Realizar ditados rítmicos sinxelos*	▪ PE
▪ B1.2 Cantar as cancións e exercicios propostos en clase de forma correcta en todos os procesos: postura, respiración, emisión e resonancia da voz.	▪ OMB1.2.1 Mantén unha correcta postura e respiración ao entoar.	▪ CAA ▪ CCEC	▪ 1ª Avaliación ▪ Afianzamento: 2ª e 3ª	*Coñece e practica a posición correcta e a técnica de respiración ó cantar*	▪ PO ▪ OA
	▪ OMB1.2.2 Coñece e comprende o seu proceso de emisión e resonancia da voz.	▪ CCEC ▪ CMCCT ▪ CAA	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Coñece os elementos básicos que interveñen no canto*	▪ PO ▪ OA
	▪ OMB1.2.3 Canta pezas vocais propostas aplicando técnicas que permitan unha correcta emisión da voz.	▪ CAA ▪ CCEC	▪ 2ª e 3ª Avaliacións	*Tenta aplicar técnicas básicas de canto*	▪ PO ▪ OA
	▪ OMB1.2.4 Practica a relaxación, a respiración, a articulación, a resonancia e a entoación.	▪ CCEC ▪ CMCCT ▪ CAA	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Tenta aplicar técnicas básicas de canto*	▪ PO ▪ OA
▪ B1.3 Utilizar os diferentes sons producidos mediante percusión corporal e coa voz, para a creación, a improvisación e a interpretación de pequenas	▪ OMB1.3.1 Utiliza os elementos producidos para elaborar pezas instrumentais e vocais de carácter rítmico.	▪ CCEC ▪ CAA	▪ 2ª e 3ª Avaliacións	*Elabora pezas rítmicas sinxelas de percusión corporal ou vocais*	▪ PO ▪ OA

Obradoiro de música. 1º de ESO					
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
pezas rítmicas.					
▪ B1.4 Improvisar e interpretar estruturas musicais elementais construídas sobre os modos e as escalas máis sinxelas e os ritmos máis comúns. A partir das indicacións do docente, coa voz, percusión corporal, pequena percusión, instrumentos de láminas e demais instrumentos de aula.	▪ OMB1.4.1 Improvisa e interpreta estruturas musicais elementais construídas sobre os modos e as escalas máis sinxelas e os ritmos máis comúns	▪ CAA ▪ CCEC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Canta anacos sinxelos de cancións propostas de forma autónoma*	▪ PO ▪ OA
	▪ OMB1.4.2 Utiliza os elementos e recursos adquiridos para elaborar arranxos e crear cancións e pezas instrumentais.	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CSIEE	▪ 3ª Avaliación	*Tenta improvisar fragmentos musicais de percusión sobre unha peza proposta*	▪ TI ▪ TG
	▪ OMB1.4.3 Realiza improvisacións e composicións partindo de pautas previamente establecidas.	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CSIEE	▪ 2ª e 3ª Avaliacións	*Tenta improvisar fragmentos musicais de percusión sobre unha peza proposta*	▪ PO ▪ OA
▪ B1.5 Integrar os movementos dunha coreografía de forma sincronizada co pulso.	▪ OMB1.5.1 Utiliza os elementos e recursos adquiridos para elaborar coreografías.	▪ CAA ▪ CCEC	▪ 3ª Avaliación	*Realiza coreografías grupais sinxelas.*	▪ TG ▪ OA
	▪ OMB1.5.2 Segue o pulso ao moverse en coreografías.	▪ CAA ▪ CCEC	▪ 2ª Avaliación	*Amosa sentido rítmico básico.*	▪ OA
▪ B1.6 Interpretar pezas instrumentais cunha postura corporal adecuada e con precisión rítmica e melódica.	▪ OMB1.6.1 Mantén unha postura correcta ao tocar ante os instrumentos.	▪ CAA ▪ CCEC	▪ 1ª Avaliación ▪ Afianzamento: 2ª e 3ª	*Respecta o material da aula e asimila a técnica instrumental básica.*	▪ PO ▪ OA
	▪ OMB1.6.2 Utiliza técnicas adecuadas ao tocar os diferentes instrumentos.	▪ CAA ▪ CCEC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Asimila a técnica instrumental básica.*	▪ PO ▪ OA
	▪ OMB1.6.3 Busca a precisión rítmica e melódica nas interpretacións.	▪ CAA ▪ CCEC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Amosa afán de superación tentando evitar erros na interpretación.*	▪ PO ▪ OA
	▪ OMB1.6.4 Adquire e aplica as habilidades técnicas e interpretativas	▪ CAA ▪ CCEC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Tenta aplicar técnicas básicas nas interpretacións e coreografías.*	▪ PO ▪ OA

Obradoiro de música. 1º de ESO					
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
	necesarias nas actividades de interpretación adecuadas ao nivel.	▪ CSIEE			
▪ B1.7 Coñecer os principios básicos dos procedementos compositivos e as formas de organización musical.	▪ OMB1.7.1 Comprende os conceptos e termos básicos relacionados cos procedementos compositivos e cos tipos formais.	▪ CCEC	▪ 2ª e 3ª Avaliacións	*Identifica unha estructura básica A-B-A-B cando a escoita.*	▪ PE
▪ B1.8 Amosar interese polo desenvolvemento das capacidades e habilidades como medio para as actividades de interpretación, aceptando e cumprindo as normas que rexen a interpretación en grupo e achegando ideas musicais que contribúan ao perfeccionamento da tarefa común.	▪ OMB1.8.1 Amosa interese polo coñecemento e polo coidado da voz, do corpo e dos instrumentos.	▪ CAA ▪ CCEC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*A súa actitude é positiva nas sesións prácticas..*	▪ OA
	▪ OMB1.8.2 Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao/á director/a e aos/as outros/as intérpretes, adecuación ao conxunto, amosando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CSIEE ▪ CSC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Respecta as indicacións do profesor/a e respecta as interpretacións dos compañeiros.*	▪ OA
	▪ OMB1.8.3 Participa de xeito activo en agrupacións vocais e instrumentais, colaborando con actitudes de mellora e de compromiso e amosando unha actitude aberta e respectuosa	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CSIEE ▪ CSC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Amosa actitude participativa e respecta as indicacións do profesor/a e respecta as interpretacións dos compañeiros.*	▪ TG ▪ OA
	▪ OMB1.8.4 Amosa apertura e respecto cara ás propostas do docente e dos compañeiros e compañeiras.	▪ CSC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Respecta as indicacións do profesor/a e respecta as ideas dos compañeiros.*	▪ OA
▪ B1.9 Demostrar interese polas actividades de composición e de improvisación e amosar respecto polos creacións dos seus compañeiros e compañeiras.	▪ OMB1.9.1 Demostra unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades e respecta as distintas capacidades e formas de expresión dos seus	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CSIEE ▪ CSC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Respecta as indicacións do profesor/a e respecta as ideas dos compañeiros.*	▪ OA

Obradoiro de música. 1º de ESO					
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
	compañeiros e compañeiras.				
▪ B1.10 Explorar as posibilidades de distintas fontes e obxectos sonoros.	▪ OMB1.10.1 Investiga e indaga de forma creativa as posibilidades sonoras e musicais dos obxectos.	▪ CAA ▪ CCEC	▪ 2ª e 3ª Avaliacións	*Amosa iniciativa en exporar as propiedades dos instrumentos musicais.*	▪ OA
Bloque 2. Escoita					
▪ B2.1 Identificar e coñecer as posibilidades físicas dos instrumentos de que se dispoña na aula.	▪ OMB2.1.1 Diferenza as sonoridades dos instrumentos da aula, así como a súa forma e os diferentes tipos de voces.	▪ CAA ▪ CCEC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Recoñece timbres dos instrumentos e voces*	▪ PE ▪ OA
▪ B2.2 Analizar diversas producións sonoras e comparar diferentes versións, valorando a práctica e a técnica dos/das intérpretes e o esforzo e a dedicación dos estudantes e dos profesionais da música.	▪ OMB2.2.1 Relaciona o feito musical con múltiples contextos.	▪ CCEC ▪ CSC	▪ 2ª e 3ª Avaliacións	*Ante distintas versións dunha mesma peza, identifica o entorno e o estilo musical.*	▪ PE ▪ TI
	▪ OMB2.2.2 Emprega conceptos musicais para comunicar coñecementos, xuízos e opinións musicais de forma oral e escrita con rigor e claridade.	▪ CCL ▪ CSIEE	▪ 2ª e 3ª Avaliacións	*Coñece e utiliza a terminoloxía musical básica.*	▪ PE ▪ TI ▪ OA
	▪ OMB2.2.3 Toma conciencia da contribución da música á calidade da experiencia humana, amosando unha actitude crítica ante o consumo indiscriminado de música.	▪ CSIEE ▪ CAA	▪ 2ª e 3ª Avaliacións	*Valora o feito musical e é consciente do significado da música como produto de consumo.*	▪ OA
▪ B2.3 Ler distintos tipos de partituras no contexto das actividades musicais da aula como apoio ás tarefas de audición.	▪ OMB2.3.1 Segue partituras sinxelas como apoio á audición.	▪ CCEC	▪ 2ª e 3ª Avaliacións	*Segue partituras, pero non as lee. Guíase pola forma da notación rítmica ou pola liña melódica*	▪ OA
▪ B2.4 Valorar o silencio como condición previa para participar nas audicións.	▪ OMB2.4.1 Valora o silencio como elemento indispensable para a audición.	▪ CCEC ▪ CSIEE ▪ CSC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Repecta o silencio cando é requirido aínda que non o valora por iniciativa propia.*	▪ OA

Obradoiro de música. 1º de ESO					
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
Bloque 3. Contextos musicais e culturais					
▪ B3.1 Realizar exercicios que reflictan a relación da música con outras disciplinas.	▪ OMB3.1.1 Relaciona con coherencia diferentes disciplinas artísticas	▪ CAA ▪ CCEC	▪ 2ª e 3ª Avaliacións	*Identifica audicións de danza, cine, etc. coas súas imaxes correspondentes.*	▪ OA
	▪ OMB3.1.2 Identifica funcións que cumpre a música na nosa sociedade	▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CAA	▪ 2ª e 3ª Avaliacións	*Coñece tres funcións distintas que cumpre a música na sociedade.*	▪ PE
▪ B3.2 Amosar interese por coñecer músicas de distintas características, épocas e culturas e por ampliar e diversificar as propias preferencias musicais, adoptando unha actitude aberta e respectuosa.	▪ OMB3.2.1 Amosa interese por coñecer distintos xéneros musicais e as súas funcións expresivas, gozando delas como ointe.	▪ CCEC ▪ CAA ▪ CSC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*É respectuoso ante xéneros musicais que son alleos ós seus gustos.*	▪ OA
	▪ OMB3.2.2 Comunica coñecementos, xuízos e opinións musicais de forma oral e escrita con rigor e claridade.	▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CSC	▪ 2ª e 3ª Avaliacións	*Manexa unha linguaxe musical básica para analizar unha audición.*	▪ PE ▪ TI ▪ OA
▪ B3.3 Contextualizar as obras interpretadas, amosando interese por diversificar o seu repertorio.	▪ OMB3.3.1 Emprega un vocabulario adecuado para describir percepcións e coñecementos musicais.	▪ CCL ▪ CCEC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Manexa unha linguaxe musical básica para analizar unha audición.*	▪ PE ▪ OA
	▪ OMB3.3.2 Utiliza fontes de información para indagar sobre as novas tendencias, os representantes e grupos de música popular, reflexionando sobre elas.	▪ CCL ▪ CD ▪ CSIEE	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Elabora traballos de investigación básicos sobre temas propostos polo profesor/a.*	▪ TI ▪ TG
	▪ OMB3.3.3 Interésase por ampliar e diversificar as preferencias.	▪ CAA ▪ CD	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*É respectuoso ante xéneros musicais que son alleos ós seus gustos.*	▪ OA
Bloque 4. Música e tecnoloxías					
▪ B4.1 Utilizar recursos tecnolóxicos dispoñibles, amosando un coñecemento básico das técnicas e os procedementos necesarios para gravar e reproducir.	▪ OMB4.1.1 Coñece algunhas das posibilidades que ofrecen as tecnoloxías e utilízaas como ferramentas para a actividade musical.	▪ CD	▪ 2ª e 3ª Avaliacións	*Manexa algunha aplicación sinxela relacionada coa música.*	▪ TI ▪ TG
▪ B4.2 Utilizar de xeito funcional os recursos	▪ OMB4.2.1 Utiliza fontes e procedementos	▪ CD ▪ CSIEE	▪ 2ª e 3ª Avaliacións	*Elabora traballos de investigación básicos sobre temas propostos*	▪ TI ▪ TG

Obradoiro de música. 1º de ESO					
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
informáticos dispoñibles para a indagación do feito musical.	apropiados para a elaboración de traballos sobre temas relacionados co feito musical.			*polo profesor/a.*	

9.6. SEGUNDO CURSO: CANTO CORAL E TÉCNICA VOCAL

9.6.1. OBXECTIVOS

O termo “Coral” refírese á dimensión simultánea da música, onde as voces forman un tecido compacto e homoxéneo. A linguaxe musicalcaracterízase por estar articulada en múltiples dimensións e unha delas é a posibilidade de presentar planos sonoros simultáneos, influíndotanto en aspectos compositivos do discurso coma nos interpretativos.

Dende o punto de vista estrutural, unha composición coral é unha realización musical que pon o acento no simultáneo, que coida apersonalidade propia de cada plano sonoro e que, asemade, resalta o son equilibrado do conxunto.

Dende o punto de vista interpretativo, o termo “Coral” emprégase para as realizacións musicais que demandan a participación dun grupo,máis ou menos amplo, que atenda a cada un dos diferentes planos sonoros que interaccionan.

A música coral implica un proceso de escoita-resposta baseado na interpretación, dando lugar posteriormente á musicalidade. A interpretacióncoral en grupo é unha proposta que a escola debe aproveitar, xa que se converte nun elemento catalizador das relacións interpersoais. Nesemomento, a relación persoa/grupo, transforma a música coral nunha actividade enriquecedora tanto no persoal coma no musical e social, nunproxecto de acción que inflúe en múltiples aspectos en toda a súa contorna e dá sentido definitivo á materia proposta.

A adolescencia é unha idade complexa, de grandes cambios físicos e psíquicos que a voz tamén vive e sente. Cómpre un seguimentoconstante, un coidado e atención específicas durante o seu proceso de muda, traballando a diario, axustándoa aos novos cambios, formándoacorrectamente para ter unha voz adulta saudable. A voz é a nosa esencia, parte imprescindible da nosa identidade como persoas, reflexo da nosa personalidade, das nosas emocións, o son co que o mundo nos identifica. A fortaleza da autoestima do e da adolescente comeza aquí,identificándose coa súa voz, sabendo quen é, sendo consciente de como se relaciona e como se posiciona no mundo. Todo isto debe detraballarse para mellorar e superarse cada

día.

Obxectivos da materia

Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, acooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e deoportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.

Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realizacióneficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación d as persoas por razónde sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes emulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.

Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar aviolencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.

Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade paraaprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.

Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, einiciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.

Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.

Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural.

Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.
Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúdecorporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar adimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, ocoidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.

Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e nasúa mellora, e respectar a diversidade lingúística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese erespecto cara o exercicio de ese dereito.

Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e comomedio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, enespecial coas pertencentes á comunidade lusófona.

9.6.2 CONTIDOS

BLOQUE 1: TÉCNICA E HIXIENE VOCAL. BOS USOS VOCAIS
B1.1 Coñecemento dos principios da técnica vocal: respiración, articulación, resonancia e entoación.
B1.2 Coñecemento da fisioloxía do aparello fonador.
B1.3 Exercicios para unha correcta respiración, apoio e emisión da voz falada.
B1.4 A muda da voz, características da voz adolescente. A voz feminina e a voz cambiata.
B1.5 Traballo co texto: articulación, dicción e interpretación.
B1.6 Pautas para a consecución de bos hábitos vocais.

BLOQUE 2: RELAXACIÓN, QUECEMENTO E ESTIRAMENTOS CORPORAIS
B2.1 Exercicios de quecemento, respiración e emisión. Técnicas de relaxación e estiramentos corporais. Resonancia.
B2.2 Estiramentos de pernas, lombo e brazos.
B2.3 Relaxación da cadeira e mandíbula.
B2.4 Estiramentos e relaxación do pescozo.
B2.5 Relaxación facial e resonancia cranial.
B2.6 Resoadores corporais da voz.

BLOQUE 3: O ENSAIO CORAL
B3.1 Coñecemento, diferenciación e interpretación dos diferentes xestos empregados na dirección coral.
B3.2 A interpretación baseada na lectura musical, a escoita e a imitación.
B3.3 Improvisación vocal sobre esquemas sinxelos.
B3.4 Batido de compases de 2, 3 e 4 pulsos.
B3.5 Ataque de compases en pulsos binarios e ternarios sobre partes fortes e débiles do pulso.
B3.6 As pausas. Emprego do caldeirón ou fermata: ataque/pausa/final.

BLOQUE 4: REPERTORIO CORAL NA ADOLESCENCIA. INTERPRETACIÓN E CONCERTO
B4.1 Interpretación de partituras monódicas, a canon e/ou polifónicas de diferentes períodos da historia de

música.

B4.2 Interpretación de partituras vocais de diferentes culturas, nos seus respectivos idiomas, con especial atención ao patrimonio musical
galego.

B4.3 Empaste, afinación e escoita interna.

B4.4 Percusión corporal e/ou interpretación coreográfica como acompañamento ao canto.

B4.5 Tarefas de xestión e organización de actividades.

B4.6 Catalogación de partituras.

9.6.3. ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

LENDA DAS COMPETENCIAS CLAVE (Decreto 86/2015):

CCL – Competencia en Comunicación Lingüística.
CMCCT – Competencia Matemática e Competencias básicas en Ciencia e Tecnoloxía.
CD – Competencia Dixital
CAA – Competencia en Aprender a Aprender.
CSC – Competencias Sociais e Cívicas.
CSIEE – Competencias en el Sentido de Iniciativa e Espírito Emprendedor.
CCEC – Competencias en Conciencia e Expresións Culturais.

LENDA DOS INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN:

PE – Proba escrita
PO – Proba oral
TI – Traballo individual
TG – Traballo de grupo
CC – Caderno de clase
RU – Rúbrica
OA – Observación na aula

Canto coral e técnica vocal. 2º de ESO					
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
Bloque 1. Técnica e hixiene vocal. Bos usos vocais					
▪ B1.1 Identificar e diferenciar os diferentes principios da técnica vocal.	CCTV 1.1.1 Comprende e diferenciaos diferentes elementos da técnicavocal:respiración, articulación,resonancia e entoación.	▪ CAA, CCEC	▪ 1ª Avaliación	*Aplica a técnica vocal básica.*	▪ PO ▪ OA
▪ B1.2 Coñecer as diferentes partes do aparello fonador e o seu funcionamento.	CCTV 1.1.2 Valora a correctautilización do aparello fonador nafala e no canto.	▪ CAA, CCL, CCEC, CSC	▪ 1ª Avaliación	*Identifica as distintas partes do aparello fonador.*	▪ OA
B1.3 Coñecer e aplicar os diferentes tipos de respiración(clavicular, costal)	CCTV 1.1.3 Valora e aplica atécnica vocal ao canto e á fala.	▪ CAA, CCL, CCEC	▪ 1ª Avaliación ▪ Afianzamento: 2ª e 3ª	*Utiliza a respiración diafragmática para emitir sons.*	▪ PO ▪ OA

Canto coral e técnica vocal. 2º de ESO					
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
conespecial atención á respiraciόncosto-diafragmáticoabdominal,óptima para ocanto e a fala.					
B1.4 Entender e valorar anecesidade da técnica vocal na práctica do canto coral e na fala.	CCTV 1.1.4 Amosa interese polocoñecemento da voz adolescente e osseus cambios específicos nesta idade,e realiza exercicios específicos para acorrecta clasificación da súa voz nosdiferentes estadios durante o proceso de muda.	▪ CAA, CCL, CCEC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*É consciente da muda na súa voz orixinada durante a adolescencia.*	▪ OA
B1.5 Coñecer e valorarcomo necesarias asprácticas de bos hábitosvocais.	CCTV 1.1.5 Realiza exercicios parao apoio e correcta emisión da voz falada.	▪ CAA, CCL, CCEC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Aplica a técnica vocal básica.*	▪ PO ▪ OA
B1.6 Practicar de formaautónoma e dirixida exercicios para a correcta emisión na fala.	CCTV 1.1.6 Valora o empregocorrecto da respiración e entende queé imprescindible para unha correctaemisión tanto na fala como no canto.	▪ CAA, CCL, CCEC	▪ 1ª Avaliación ▪ Afianzamento: 2ª e 3ª	*Utiliza a respiración diafragmática para emitir sons.*	▪ OA
Bloque 2. Relaxación, quecemento e estiramentoscorporais					
B2.1 Realizar con atención e concentración os diferentes exercicios de quecemento, respiración e emisión de voz, así como as diferentes técnicas de relaxación e estiramentos corporais e resonancia propostos na clase.	CCTV 1.2.1 Valora a relaxación e o quecemento da voz como condición previa para o canto e a interpretación.	▪ CAA, CSC, CCEC	▪ 1ª Avaliación ▪ Afianzamento: 2ª e 3ª	*Realiza correctamente exercicios de relaxación e quecemento previos ó canto.*	▪ OA
B2.2 Prestar atención e estirar pernas, lombo e brazos, seguindo as indicacións achegadas na clase.	CCTV 1.2.2 Comprende e estira as pernas, lombo e brazos, seguindo as indicacións achegadas na clase.	▪ CAA, CSC, CCEC	▪ 1ª Avaliación ▪ Afianzamento: 2ª e 3ª	*Amosa unha actitude respectuosa e positiva ante os exercicios de estiramento e relaxación.*	▪ OA
B2.3 Relaxar a cadeira e comprender a súa relación coa posible tensión da mandíbula.	CCTV 1.2.3 Realiza os exercicios de relaxación de cadeira e/ou mandíbula.	▪ CAA, CSC, CCEC	▪ 2ª e 3ª Avaliacións	*Amosa unha actitude respectuosa e positiva ante os exercicios de estiramento e relaxación.*	▪ OA
B2.4 Estirar e relaxar o pescozo en diferentes	CCTV 1.2.4 Identifica, comprende e realiza os estiramentos do pescozo	▪ CAA, CSC,	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Amosa unha actitude respectuosa e positiva ante os exercicios de*	▪ OA

Canto coral e técnica vocal. 2º de ESO					
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
posicións.	para a súa relaxación.	CCEC		*estiramento e relaxación.*	
B2.5 Coñecer a importancia da completa relaxación facial para evitar tensións na voz e activar a resonancia cranial da mesma.	CCTV 1.2.5 Valora e comprende a importancia da completa relaxación facial para evitar tensións na voz e activar a resonancia cranial da mesma.	▪ CAA, CSC, CCEC	▪ 1ª Avaliación ▪ Afianzamento: 2ª e 3ª	*Realiza correctamente exercicios de relaxación facial previos ó canto.*	▪ OA
B2.6 Identificar, comprender e practicar os distintos resoadores corporais.	CCTV 1.2.6 Identifica, comprende e practica os distintos resoadores corporais.	▪ CAA, CSC, CCEC	▪ 1ª Avaliación ▪ Afianzamento: 2ª e 3ª	*Aplica técnicas básicas de resonancia (paladar).*	▪ PO ▪ OA
Bloque 3. O ensaio coral					
B3.1 Interpretar pezas de diferentes estilos, épocas e procedencias, de dificultade variable, do repertorio galego e universal, por medio de partituras e/ou por imitación, atendendo ao xesto da persoa que dirixe, cunha actitude aberta e respectuosa ante a propia interpretación e a do conxunto coral.	CCTV 1.3.1 Respecta os tempos de espera e silencios previos á interpretación, durante a interpretación, e o ensaio por cordas de diferentes pasaxes.	▪ CCL,CAA, CSC, CCEC, CSIEE	▪ 2ª e 3ª Avaliacións	*Conta os compases de espera e silencio antes e durante a interpretación.*	▪ PO ▪ OA
B3.2 Gozar da interpretación e audición do canto.	CCTV 1.3.2 Interpreta con corrección, memoriza e practica pezas de diferentes estilos, épocas e/ou procedencias, mediante partituras e/ou por imitación.	▪ CCL, CAA, CSC, CCEC	▪ 2ª e 3ª Avaliacións	*Interpreta pezas musicais sinxelas propostas polo profesor/a.*	▪ PO ▪ OA
B3.3 Aprender a improvisar vocalmente sobre pequenos esquemas dados.	CCTV 1.3.3 Amosa unha actitude respectuosa, positiva, atenta e de espírito crítico á interpretación individual e do conxunto.	▪ CCL, CAA, CSC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Amosa unha actitude respectuosa e positiva ante as interpretacións dos compañeiros.*	▪ OA
B3.4 Recoñecer os esquemas dos compases de 2, 3 e 4 pulsos.	CCTV 1.3.4 Identifica e recoñece os esquemas de compases de 2, 3 e 4 pulsos.	▪ CAA, CMCCT, CCEC	▪ 1ª Avaliación ▪ Afianzamento: 2ª e 3ª	*Rechea por escrito compases de 2,3 e 4 pulsos.*	▪ PE

Canto coral e técnica vocal. 2º de ESO					
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
B3.5 Aprender a realizar entradas de conxunto sobre partes fortes e/ou débiles dos compases.	CCTV 1.3.5 Atende e realiza entradas de conxunto sobre partes fortes e/ou débiles dos compases.	▪ CAA, CMCCT, CSC	▪ 2ª e 3ª Avaliacións	*Segue as indicacións do profesor/a para a entrada, facer fortes, matices, etc.*	▪ OA
B3.6 Entender, practicar e realizar vocalmente o caldeirón ou fermata, atendendo ás indicacións de quen dirixe	CCTV 1.3.6 Entende, practica e realiza vocalmente o caldeirón ou fermata, atendendo ás indicacións de quen dirixe.	▪ CAA, CSC, CCEC	▪ 2ª e 3ª Avaliacións	*Segue as indicacións do profesor/a para rematar a interpretación.*	▪ OA
Bloque 4. Repertorio coral na adolescencia. Interpretación e concerto					
B4.1 Interpretar vocalmente algunha partitura monódica, a canon e/ou polifónica de diferentes períodos da Historia da Música.	CCTV 1.4.1 Amosa interese pola interpretación de conxunto e mostra atención e interpreta os xestos da dirección, respectando a interpretación do seus compañeiros e compañeiras.	▪ CCL, CAA, CSC, CCEC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Amosa unha actitude respectuosa e positiva ante as interpretacións dos compañeiros e ante o profesor/a cando exerce de director..*	▪ OA
B4.2 Interpretar con corrección os textos das pezas seleccionadas nos seus respectivos idiomas: galego, castelán, inglés, francés, alemán...	CCTV 1.4.2 Interpreta con corrección os textos das pezas seleccionadas de diversas culturas do mundo, atendendo especialmente ao noso patrimonio musical galego.	▪ CCL, CAA, CSC,CCEC	▪ 2ª e 3ª Avaliacións	*Aplica textos en galego propostos ó canto.*	▪ PO ▪ OA
B4.3 Interpretar con concentración, afinación e sensibilidade o repertorio coral proposto.	CCTV 1.4.3 Concéntrase na interpretación, procurando unha boa afinación e empaste tanto individual coma coral.	▪ CCL, CAA, CSC, CCEC	▪ 1ª, 2ª e 3ª Avaliacións	*Amosa concentración e intenta reproducir a altura aproximada das notas.*	▪ PO ▪ OA
B4.4 Crear pequenas coreografías corporais e/ou de movemento para acompañar o canto ou interpretalas individualmente.	CCTV 1.4.4 Realiza pezas sinxelas e/ou pequenas frases propostas de percusión corporal e/ou de movemento.	▪ CAA, CSC, CCEC	▪ 3ª Avaliación	*Improvisa pequenas coreografías seguindo o pulso.*	▪ TG ▪ OA
B4.5 Coñecer e recoñecer o reparto de responsabilidades nas tarefas de xestión e organización de actividades	CCTV 1.4.5 Identifica o reparto de responsabilidades nas tarefas de xestión e	▪ CAA, CSC, CSIEE	▪ 3ª Avaliación	*Coñece as funcións básicas das persoas participantes nunha actuación concreta.*	▪ OA ▪ PE

Canto coral e técnica vocal. 2º de ESO					
Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización	Grao mínimo de consecución	Procedementos e instrumentos de avaliación
musicais.	organización de actividades musicais.				
B4.6 Identificar recursos tecnolóxicos para a procura e catalogación de partituras.	CCTV 1.4.6 Coñece e recoñece algún arquivo musical con partituras catalogadas	▪ CAA, CD, CSIEE, CCEC	▪ 3ª Avaliación	*Coñece as normas básicas de catalogación das obras.*	▪ OA

10) MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE E DIFICULTADES DERIVADAS DA FENDA DIXITAL

No primeiro lugar, como primeira medida, haberá que distinguir entre os contidos que sexan básicos e aqueles que sexan complementarios.

Os contidos básicos se enfocarán desde distintas perspectivas e tratarase de chegar a eles a través de distintos procedementos, de tal forma que o alumno poda chegar ó obxectivo mediante unha das vías abertas.

O traballo en pequenos grupos heteroxéneos onde os alumnos con mais capacidade podan axudar ós alumnos con maiores problemas, sendo unha experiencia positiva para todos.

Organización de actividades en grupo, de repaso, para alumnos que mostren algunha dificultade.

Reparto de papeis, por exemplo á hora da execución instrumental, atendendo ás distintas capacidades, procurando os mais sinxelos ós que presenten maiores problemas, para pouco a pouco ir aumentando a súa dificultade; a finalidade é que non se sintan frustrados e impotentes desde o principio fronte ós instrumentos musicais.

Actitude positiva do docente ante todos os alumnos.

No caso dunha alumna con deficiencias auditivas severas aplicaranse medidas de reforzo que lle permitan participar activamente en todas as actividades na aula sen descartarse unha adaptación curricular se estas medidas non foran suficientes.

Para proveer o dereito á educación ó alumnado que non poida seguir a ensinanza telemática (sen conectividade), a comunicación e recepción dos materiais e tarefas a desenrolar para a materia de música realizarase a través do titor.

11) CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS

Ademais de coidar escrupulosamente o uso da linguaxe e de revisar coidadosamente os textos e ilustracións para que non conteñan elemento algún que poida atentar contra a igualdade, a tolerancia ou calquera dos dereitos humanos, o proxecto plantexa directamente aqueles temas transversais os que os contidos desenrolados préstanse especialmente.

A práctica da música na aula proporciona unha excelente oportunidade ó pedagogo para favorecer respecto mutuo entre os sexos apreciando o mesmo tempo as súas diferenzas. As coreografías, a danza, o canto, entroncándose no aspecto mutacional da idade, onde a imaxe diferenciativa persoal respecto os demais comeza a tomar forma, se converten en elementos integradores e igualadores da convivencia e do traballo en equipo co soporte do mundo sonoro musical.

Educación ambiental: a forte invasión sonora que se produce no noso entorno fai necesaria unha toma de conciencia da mesma que evite as repercusións negativas do abuso sonoro. O respecto do espazo sonoro dos demais e o uso correcto das fontes de son proporcionan un ámbito de traballo moi necesario na aula.

Educación para a convivencia: a área de música permite plantexar un elevado número de contidos actitudinais baseados no respecto e ós gustos musicais dos demais, ademais de darnos a oportunidade de presentar e respectar opinións de todo tipo en debates relacionados co feito musical e participar en actividades que nos permitan exercitar as normas de convivencia baseadas no respecto cos demais e co material da aula.

Educación para a saúde e educación sexual: a actividade vocal, instrumental e motriz axuda de forma natural a mellorar funcións orgánicas como a respiración, o control e o dominio corporal. Os exercicios psicomotores así coma todo o relacionado co ritmo, desenrolan as funcións xerais de control neurolóxico e favorecen a harmonización e sincronización motora. A música axuda a entender as diferenzas na formación e desenrolo das voces masculina e feminina durante a puberdade e permite a consideración de diversos plantexamentos relacionados coa saúde vocal.

Educación para a paz: a música converteuse nun vínculo internacional entre as xeracións e países. A compresión das culturas alleas a través da audición, a práctica musical e a danza, así coma a análise das distintas funcións sociais da música en cada cultura proporciona os criterios necesarios para comprender mellor ós demais, e dese xeito a nós mesmos, abrindo así canles de comunicación que nos acerquen ós outros pobos.

Educación do consumidor: Na vida diaria atopámonos co qué comprar, cómo e cando. A educación musical pode servir para crear criterios de selección respecto as adquisicións de gravacións, instrumentos e asistencia a espectáculos. Axudarase así ó alumno a tomar conciencia do feito comercial e controlalo dende as propias opinións e gustos.

Educación vial: os problemas de contaminación sonora e as distraccións que poidan ter a súa orixe no desaxeitado uso da música mentres circulamos, xa sexa coma petóns ou coma condutores, o uso non axeitado de auriculares, etc., deben ser tratados en relación cos contidos da área.

12) ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Durante este curso, dependendo da evolución da situación do COVID19, proporemos a realización de actividades didáctica entre as que contemplan a realización do obradoiro de regueifa organizado polo Concello de Ames que vimos facendo nos últimos anos e a asistencia a concertos didáticos como os do Auditorio de Galicia en caso de que se oferten.

13) CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS

Sobre a organización dos contidos

A estruturación dos contidos pode facerse seguindo os bloques nos que se agruparon ou ben integrando os contidos básicos de cada bloque ao redor dun tema central que permita traballar de forma simultánea os aspectos máis relevantes da materia. No primeiro caso deberemos dedicar a cada unidade o tempo necesario para garantir o respecto aos distintos ritmos de aprendizaxe e non forzar avances prematuros.

Cando o progreso sexa excesivamente lento e xa que logo, o risco de atasco nun determinado tema, alto, pode resultar conveniente para evitar rutinas desmotivadoras, pasar ao seguinte retomando posteriormente o que se deixou atrás.

A segunda estratexia esixe do profesor maior traballo de preparación ao non seguir un esquema clásico, pero pode resultar máis motivadora ao ser algo novo, menos monótono e presentar os contidos, conectados entre si, en contextos que os fan máis funcionais.

Sobre a organización espacial e temporal:

A forma de organizar o aula e de distribuír o tempo poden ser ferramentas importantes para facilitar que cada alumno traballe ao ritmo adecuado e que o profesor poida atender adecuadamente as súas necesidades. O obxectivo sería converter o aula nun lugar en que o alumno participe, coopere e aprenda cos seus compañeiros.

Recordemos, unha vez máis, que os alumnos chegaron a esta situación pola falta de axuste entre as súas necesidades e a proposta didáctica concreta. Xa que logo a clase de reforzo non debería seguir reproducindo un patrón que agudizaría aínda máis as dificultades.

Alternar traballo individual con traballo en pequeno grupo dependendo do tipo de actividade proposta, é unha boa estratexia para lograr unha aprendizaxe cooperativa, impedir a monotonía e incrementar o interese, pois é indubidable que o traballo en grupo é máis motivador para o alumno. Poderase achacar que as agrupacións favorecen a dispersión ata que con elas se perde moito máis tempo, pero tamén estaremos de acordo en que producen mellores resultados ante actividades que, como a resolución de problemas, non responden a esquemas mecanicistas senón que propician dinámicas máis próximas ao que poderiamos chamar investigación. O profesor decidirá en cada momento que resulta máis apropiado podéndose chegar a unha especie de acordos nos que a un bo traballo individual siga, a modo de premio, o traballo en grupo.

O tempo non debe ser utilizado como escusa nunha materia optativa cun currículo tan aberto como a presente. É precisamente esta unha das razóns que fan interesante a existencia destamateria: dispor dun tempo extra no que ofrecer ao alumno unha proposta didáctica distinta e moito máis relaxada que as habituais.

O traballo autónomo en grupos pode facilitar a atención á diversidade do aula desde o momento en que non todos os alumnos deben estar realizando a mesma actividade. Aínda que tamén é certo que non adoitan estar afeitos a este tipo de traballo e que para lograr a autonomía da que se fala requírese adestramento e constancia.

En calquera caso deberemos recoñecer que non dispomos de tantas estratexias motivadoras como para permitirnos, en aras dunha pretendida efectividade (que non debe selo se non serviu con estes alumnos), obviar o traballo en grupo dentro do aula.

É importante (sempre o é, pero con este tipo de alumnos máis) que o número de alumnos sexa baixo. As estratexias didácticas que aquí se enuncian e a necesidade de atendelos individualmente así o requiren. Os centros debesen procurar que non pasasen de quince por grupo, en caso contrario a eficacia desta materia veríase seriamente afectada pois sería imposible levar á práctica a maioría das recomendacións feitas e os obxectivos, especialmente o primeiro, volveríanse inalcanzables.

Sobre o uso da linguaxe oral e musical:

A aprendizaxe da Música adoita estar moi centrado na resolución de actividades nas que se pasa directamente do plano mental ao escrito. A linguaxe oral obriga a estruturar e organizar o pensamento, por iso pode ser un bo instrumento para facilitar, aos alumnos con dificultades, a transición entre pensamento e actividade escrita.

Comunicar oralmente o que se pensa ante unha audición concreta, como se razoa, que aspectos son relevantes e cales non, ata o intercambio de puntos de vista, son actividades nas que se explícita o pensamento e poden, xa que logo, servir para depurar razoamentos, facilitar o uso correcto da linguaxe musical e permitir que o profesor, tras analizar a liña argumental do alumno, préstelle a axuda específica que necesite.

Sobre a motivación:

O cambio actitudinal outorga a este aspecto unha importancia crucial.

Certamente a preocupación por todo o relativo á motivación é unha constante en calquera proceso de ensino-aprendizaxe. Unicamente poderá conseguirse unha aprendizaxe que ata este momento non se logrou, se se é capaz de captar o interese do alumno. A tarefa é difícil, e iso converte á materia nun auténtico reto para o profesor, quen deberá sacrificar calquera outra pretensión en tanto non logre aumentar este interese. Para facilitar as cousas danse a continuación algunhas indicacións respecto diso.

Simplificando a cuestión poderemos convir que, hoxe día, á motivación contribúen basicamente tres aspectos: a utilidade, a proximidade e a atracción e eses tres compoñentes deberán estar presentes nas actividades que se propoñan aos alumnos.

A utilidade esixe claros contextos de aplicación ata para as máis mecánicas. Xa se falou dos problemas e situacións problemáticas reais como recurso.

A proximidade require por unha banda partir do que o alumno xa sabe, por ínfimo que sexa e, sobre estes coñecementos previos asentar a aprendizaxe. Por outra, expor cuestións que traten a realidade cotiá do alumnado para que poidan ser asimiladas e extrapoladas a calquera outro contexto.

Ademais, as actividades deben resultar atractivas ben polo que traten ben por como o fagan. Sempre resultará máis sinxelo para o profesor recorrer aos cambios de forma que aos de fondo, así o alternar traballo individual con traballo en grupo, combinar exercicios cun predominio do compoñente mecánico con outras accións que impliquen un maior exercicio mental, actividades manipulativas con problemas abstractos, actividades interpretativas, improvisativas, o baile, os xogos, o material manipulable etc. conseguirán que a monotonía non se apropie da aula.

As novas tecnoloxías proporcionan moitas e moi variadas posibilidades. Estas aplicacións adoitan ser bastante accesibles especialmente a través de Internet.
Cada administración educativa adoita ter editado material informático ou unha páxina web á que recorrer. Ademais, existen plataformas informáticas tipo Clic, Hot-potatoes ou ferramentas para elaborar páxinas web coas que o profesor pode, facilmente, deseñar actividades particulares para traballar aspectos concretos.

O traballo ou xogo cooperativo a través de redes informáticas, ou ata Internet, é outra posibilidade que está comezando a ser explotada e que pode ser un instrumento máis para conseguir expor actividades atractivas e novas.

Ademais de todo isto, haberá que ter sempre presente que:
Deberían deseñarse actividades con distinto grao de dificultade, adaptadas ao nivel de cada alumno.
As actividades propostas deben ser o suficientemente simples como para que os alumnos poidan ter garantías de éxito. Non hai nada máis frustrante que enfrontarse cada día a tarefas que non sabe como resolver.
Non deben repetirse as mesmas actividades nas que estes alumnos atopan problemas, se o que se quere é non reproducir esquemas que se demostraron ineficaces.
O fracaso multiplícase se se fai o esforzo de construír sobre unhas bases que non existen.

14) ACTIVIDADES TICS

Atopámonos nunha época en constante cambio, na que os avances tecnolóxicos e informáticos teñen cada vez máis cabida na nosa vida cotiá e profesional determinado moitas veces non só a forma en que percibimos o entorno se non tamén como nos relacionamos con él e cómo creamos.

A programación do Departamento de Música vense adaptando ano a ano a estes cambios co fin de aproveitar todos os recursos e as ferramentas dixitais para expandir a materia, ampliando tanto os contidos como os procedementos.

Para aproveitar o amplo espectro de posibilidades que ofrecen as TICS no departamento se plantexan varias líneas de traballo seguindo as seguintes líneas de acción:

Xestión de contidos e adquisición de coñecementos

As TICS son usadas como medio de coñecemento e procura de información realizando actividades como: a recompilación de información musical relativa a partituras, biografías, audicións de obras desde as propias páxinas web, etc.

Grazas á instalación dun canón de vídeo nunha das aulas de música e dunha pizarra dixital na outra o traballo con estes contidos axilizouse moito podendo traballar, interpretar e analizar conxuntamente diferentes contidos musicais (textos, partituras, sonogramas, musicogramas, imaxes, etc).

Doutra banda os dous membros definitivos deste departamento elaboramos un blog www.sondames.org ademais de realizar unha exhaustiva labor de xestión de infomación da sección de música da aula virtual dinamizando a adquisición de coñecementos.

Outras actividades interesantes que estamos realizando son:

Unha vez finalizada a unidade didáctica os alumnos poden dedicar unha sesión a repasar coñecementos así como a divertirse e aprender novos conceptos grazas aos programas interactivo realizado desde o Ministerio de Educación, coma o MOS que fai un repaso completo dos distintos períodos da historia da música a través de personaxes relevantes. Dentro do apartado de recursos educativos, a páxina de enlace é:

http://recursos.cnice.mec.es/musica/

Trátase dun xogo interesante e que lles resulta moi ameno aos alumnos, o problema é que tarda bastante en cargarse e ademais necesita altofalantes ou auriculares.

Outra páxina interesante e á que recorremos durante a realización da unidade didáctica do Barroco no nivel

de 3º E.S.O. é a realizada pola Biblioteca Nacional de Berlín. Trátase dunha dixitalización exhaustiva da obra completa de J. S. Bach. na que se poden ver partituras manuscritas, escoitar fragmentos da súa obra, etc.

Sabemos que existen moitísimas páxinas na rede deste tipo, pero a modo de exemplo, os alumnos poden visitar a web do Teatro Real para achegarse un pouco máis a este ambiente da representación e execución musical. Pódese acceder á programación dos concertos así como aos intérpretes e orquestras.Enlace:

http://www.teatro-real.com/

A utilización dalgún programa que traballe e repase os coñecementos adquiridos por exemplo o programa Britten de Miren Garralda que é moi adecuado para repasar a clasificación en familias dos instrumentos dunha orquestra, os instrumentos de percusión Orff de Germán Palomino, actividades de ritmo de Jordi Perales, Verdi de Susana Argemi, Instrumentos da Idade Media de Pebida Llauradó, etc.

En definitiva, a rede ofrece múltiples posibilidades para atopar recursos apropiados a cada nivel.

Tan só citamos uns pequenos exemplos, pero consideramos que o acceso a este tipo de ferramentas de información supón xa un gran avance para a educación e formación do alumnado, así como un recurso moi útil para o docente.

Nestes últimos anos tamén estamos a utilizar moito do material ofrecido a través de Youtube con partituras en formato scroll o que permite, tanto entender na práctica a función e o alcance da escritura musical, como focalizar a escoita das audicións coa axuda da súa representación visual.

Un exemplo deste tipo de material pode atoparse no canal de vídeo Gerubach. https://www.youtube.com/user/gerubach

Creación e expresión sonora

Ademais destes recursos tamén utilizamos as TICs como ferramenta creativa traballando cos seguintes programas de composición e representación sonora ben usando os ordenadores Abalar ben na aula de informática.

Musescore

Este software incluído no repositorio dos ordenadores Abalar permite crear partituras ao tempo que escoitamos os sons que representamos. É unha ferramenta moi intuitiva e útil para darlle sentido á escritura musical e poder escoitar as pequenas composicións que imos creando. Aprendemos a escribir música así como fundamentos básicos de composición (harmonía, contrapunto, canon, arpexios, consonancia, combinación tímbrica, forma, etc).

Audacity

Trátase dun editor de audio tamén incluído no repositorio Abalar e permite traballar non xa con notas se non directamente co son, permitíndonos crear pezas complexas e introducíndonos no ámbito da creación electroaústica. Ao mesmo tempo apréndense técnicas de gravación e edición de audio.

Pure Data

Aproveitando o material publicado en http://vertixesonora.net/caixasdeson/, en cuxa realización participou un dos profesores do departamento durante unha licenza de formación (Xoán-Xil López) introdúcese o uso deste software co fin de comprender as técnicas básicas de creación de música electrónica permitindo, ao mesmo tempo, experimentar con certos aspectos da natureza do son.

Reaper

Aínda que este programa non é totalmente libre e aberto (como os anteriores) ten unha licenza de proba totalmente funcional de 60 días e permite adentrarse no mundo dos DAW (dixital Audio Workstation) completando os coñecementos adquiridos co uso de Audicity xa que ofrece ferramentas novas e máis potentes. Funciona como un estudio de gravación virtual e podemos achegarnos de xeito sinxelo á experiencia do proceso actual de gravación de discos así como á remezcla e a montaxe de audio e vídeo.

Autoavaliación

O uso da aula virtual permite incorporar ao proceso de aprendizaxe diferentes sistemas de autoavaliación co uso de cuestionarios e exercicios. Aínda que este curso vai resultar difícil por mor do desaxuste entre recursos e número de alumnos: hai grupos de 30 e 31 alumnos mentres as aulas Abalar contan con 20 ordenadores.

Isto dificulta en gran medida o uso das TICS.

15) PLAN LECTOR

Co fin de mellorar a lectura comprensiva dos alumnos da ESO, se dedicará un tempo mínimo á lectura cada clase. Deste xeito os alumnos poderán mellorar neste ámbito á vez que aprenden tamén Música, xa que a lectura non só é fonte de aprendizaxe senón tamén fonte de lecer. Para conseguir isto intentaremos empregar todo tipo de textos (literarios, xornalísticos, expositivos, publicitarios) en soporte impreso ou electrónico.

Realizaremos as seguintes actividades:

- Lectura na clase do propio libro de texto.
- Lectura de partituras empregando correctamente os signos propios da linguaxe musical.
- Información continuada aos alumnos de libros ou direccións de internet que podan resultarlles útiles ou interesantes.
- Traballos de investigación e comentarios de texto.
- Propostas de lectura de libros ou de páxinas web para as vacacións.
- Manexo na propia aula de dicionarios, manuais, libros de consulta, enciclopedias, atlas, libros de partituras, revistas, artigos periodísticos, etc.
- Proporase que os propios alumnos traian artigos de periódicos ou revistas que teñan relación coa nosa materia, que se lerán na clase e logo se exporán no taboeiro.
- Comprensión dos exercicios prácticos.

Realizaremos tamén actividades na Biblioteca do centro. No primeiro trimestre visitaremos a biblioteca cos alumnos para darlles información dos libros e revistas que poden resultarlles útiles xa que despois ao longo do curso irán realizando unha serie de actividades alí.

Proporemos unha serie de lecturas, algunhas obrigatorias e outras voluntarias, como poden ser por exemplo:

- Lectura do conto noruegués Peer Gynt coa música de Grieg.

- “El maravilloso mundo de la música”3ºESO.

- “Pequena crónica de Ana Magdalena Bach” 3ºESO.

- “Novecento”, de Baricco4ºESO.

Outras posibles actividades poderían ser por exemplo:

- Exercicios de lecto-escritura a partires dunha audición:

A música inspira unha redacción curta que logo se lerá en voz alta.

A música inspira diferentes títulos que se compararán co orixinal.

Unha mesma narración cambiará de lugar e circunstancias ao tempo que se salta dunha audición a outra.

- “Schubertiadas”: como traballo en grupo os alumnos buscarán textos procedentes de poesía, literatura e teatro de autores clásicos que se correspondan cos diferentes períodos musicais. Os textos seleccionados leranse acompañados de música clásica coetánea.

Coma estratexias de comprensión lectora pediremos a redacción dos resumos dos textos e outras actividades coma cuestionarios ou por título a un texto e realizaremos unha avaliación continuada dos avances e dificultades e índices de lectura. Tamén intentaremos que as lecturas estean relacionadas con temas transversais para que os alumnos sexan máis conscientes e responsables á vez que aprenden a nosa materia.

16) EDUCACIÓN EN VALORES

Habilidade para traballar de forma cooperativa e flexible como parte dun equipo. Ser capaz de crear confianza e empatía, aprender a negociar e ter boa disposición para chegar a acordos.

Ser conscientes da existencia de diferentes perspectivas para analizar a realidade.

Comprender a pluralidade de opinións, ser capaz de porse no lugar do outro e comprender puntos de vista diferentes ao noso. Valorar a diferenza e recoñecer a igualdade de dereitos entre homes e mulleres.

Aprender a convivir. Manexar habilidades sociais e saber resolver os conflitos de forma dialogante, construtiva e pacífica.

Comprender e practicar os valores das sociedades democráticas: democracia, liberdade, igualdade, solidariedade, corresponsabilidade, participación, etc.

Escoitar distintas composicións inspiradas na convivencia e a non violencia. Crear debates ao redor dos fenómenos sociais que rodean ás diferentes músicas. Rexeitar mensaxes que inciten á violencia, a discriminación ou a insolidariedade.

Participar nas actividades respectando as normas da convivencia democrática. Valorar de forma crítica dos produtos musicais que saen ao mercado.

Concienciar acerca da importancia de circular pola vía pública sen auriculares xa que diminúen a capacidade auditiva e distraen a atención, sendo causa por iso dalgúns accidentes de circulación.

17) CONTRIBUCIÓN Ó PLAN DE CONVIVENCIA

A realización de numerosas prácticas en grupo ten como resultado unhamaior integración entre os alumnos na aula. Ademais, por medio de proxectos musicais, se favorece a relación e implicación entre alumnos de diferentes niveis, contando coa colaboración de disciplinas diferentes, así como de pais e nais.

18) MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS E PROCESOS DE MELLORA

Periodicamente o Departamento de Música reunirase para avaliar o grao de consecución dos obxetivos plantexados para cada materia nesta programación didáctica. Os cambios adoptados respecto da programación serán plasmados no libro de actas do departamento.

En particular analizaranse os seguintes parámetros:

Grao de uso de estratexias e recursos. Análise de posibles carencias materiais ou doutra índole.

Adecuación dos materiais aos contidos curriculares.

Adecuación do calendario de actividades presenciais.Seguimento das actividades complementarias e extraescolares.

Seguimento da programación por parte do alumnado, asistencia a clase e adecuación de espazos utilizados.

Funcionamento dos materiais escollidos entre o alumnado.

Grao de realización das actividades de autoaprendizaxe.

Adecuación das formas de avaliación ás actividades.

Detección de necesidades específicas e propostas de mellora.

Outras incidencias.

19) PREVISIÓN DO DESENVOLVEMENTO DA PROGRAMACIÓN NOS ESCENARIOS DE ACTIVIDADE LECTIVA SEMIPRESENCIAL E/OU NON PRESENCIAL

- Metodoloxía de traballo que se seguirá no caso de ensino a distancia.

Actividades:

Videoconferencias.

Tarefas e exercicios presentados telemáticamente na Aula Virtual.

Instrumentacións realizadas polo alumnado de xeito telemático presentados na Aula Virtual.

Metodoloxía, materiais e recursos (alumnado con conectividade e sen conectividade):

Con conectividade:

Cada dúas semanas subirase un documento guía á web do centro para que o alumnado dispoña da información de materiais e tarefas a desenrolar para a materia de música.

O seguimento realizarase mediante a Aula Virtual específica para cada curso, na que ademais de servir de instrumento de recepción das tarefas propostas, o alumnado pode utilizala como canle de comunicación directa co profesor mediante servizo de mensaxería.

Periodicamente realizaranse videoconferencias entre profesor e alumnos utilizando o portal Webex.

Sen conectividade:

A comunicación e recepción dos materiais e tarefas a desenrolar para a materia de música realizarase a través do titor.

- Modo de proveer o dereito á educación ao alumnado que non poida seguir a ensinanza telemática.

A comunicación e recepción dos materiais e tarefas a desenrolar para a materia de música realizarase a través do titor.

- Mecanismos que o profesorado adoptará para asegurar o seguimento continuo do curso polo alumnado.

Información ao alumnado e ás familias:

Indicar o procedemento que o profesorado empregará para informar ao alumnado.

Mensaxería da aula virtual, correo electrónico, comunicación a través do titor.

Publicidade:

Publicación obrigatoria na páxina web do centro.

Cada dúas semanas poñerase un documento guía á web do centro para que o alumnado dispoña da información das tarefas a desenrolar para a materia de música (remitirase á Aula Virtual ou outros)

20 CONCRECIÓN DAS APRENDIZAXES IMPRESCINDIBLES NON ADQUIRIDAS NO CURSO ANTERIOR E LIÑAS XERAIS DO PLAN DE REFORZO E RECUPERACIÓN DAS APRENDIZAXES IMPRESCIDIBLES NON ADQUIRIDAS O CURSO PASADO. MEDIDAS METODOLÓXICAS E ORGANIZATIVAS

Dende o Departamento de Música consideramos que as aprendizaxes imprescindibles dos distintos niveis xa foron suficientemente adquiridas no curso anterior, polo que os alumnos non deberían ter especial dificultade á hora de abordar o novo curso.

De feito, como queda recollido na Memoria final do curso pasado, "dos contidos previstos na Programación do Departamento de Música para a ESO e o Bacharelato cumpríronse prácticamente tódalas expectativas, prestando especial atención ós aspectos relacionados coa sensibilización dos alumnos co fenómeno musical". O Departamento de Música está satisfeito cos resultados acadados durante o curso 2019-20, xa que, a pesar da situación imprevista debida o estado de alarma polo COVID19 que fixo precisa unha Adaptación da Programación, considera que todos os alumnos conseguiron a adquisición das aprendizaxes expostas na Programación do curso (e na súa Adaptación posterior) de xeito satisfactorio. Isto queda reflexado nos bos resultados acadados polo alumnado co cen por cen de aprobados.

De tódolos xeitos, as primeiras clases do curso dedicaranse a un repaso xeral de contidos musicais básicos, para asegurarnos que todo o alumnado recorda os coñecementos básicos previos requeridos para enfrentarse o novo curso.

Tamén é probable que haxa que adaptar á nova situación (medidas Covid19 e ausencia de aulas específicas) algún apartado ou a metodoloxía empregada para a adquisición dalgúns contidos.

Departamento de música:

Sonia M. Rohrer Sobrino (Xefa de Departamento)

Xoán-Xil López Rodríguez

En Bertamiráns, a 15-09-2021